PAZARTESİ
6 TEMMUZ 1931
6 ncı sene, No. 1939
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Başmuharriri: Siirt Mebusu MAHMUT

2 nci sahifede:
1— Haftalık edebi musahabe
2—Harici ve son haberler.
3 üncü sahifede:
1— Lozan günü muazzam tezahüratla tesit edilecek
2— Yerli mallar sergisi bu sene de açılıyor.
3— Şişli cinayetinin davasına dün başlandı,
4 üncü sahifede:
1 — Felek.
2 — Hikâye.
3 — Roman.

Meclis dün Türk milletinin yüksek ve asîl şerefine taarruz eden politika düşkün ve şerirlerine karşı çok taşkın bir hassasiyetle sesini yükseltti!

Içtima gece saat ona kadar devam etmiştir. Ismet Pş. nın alkışlarla karşılanan izahatını müteakip ittifakla hükûmete itimat edilmiştir. A. Oruç, Kadri ve Zekeriya B. lerin hudut haricine çıkarılmaları için hazırlanan teklif.

Meclisin müthiş bir hassasiyet ve heyecanla akdettiği celselerde 16 meb'us en ağır ithamlarla sinsi ve düşman emellere bayraktarlık eden bu vatan haini ve rejim düşmanı şerirlerin hayat ve hedeflerini teşrih ettiler

Bu tarihî celsenin bütün tafsilâtını neşrediyoruz..

Biz açık söylüyoruz, Onlar anlamak istemiyorlar

Siirt Meb'usu: MAHMUT

Bir memlekette fena idare edilen bir matbuat, orada bir çok faideli müesseselerin, bir çok güzel şeylerin inkişafına mâni olabilir. Deniliyor ki, Serbest Fırka iyi idare edilmedi, fırkanın idaresinde hüsnü tedbir ve iytidal hâkim olmadı. Bu, doğrudur. Fakat muhakkak olan bir şey daha var ki bu siyasî teşekkülün bir hayal gibi çabucak sönmesinde âmil olan sebeplerin en mühimi, fırkayı müdafaa ve takviye vazifesini üzerlerine alan iytidalsiz, şuursuz, gayri samimî gazetelerin oynadıkları meş'um roldür. Eğer fırkayı temsil eden gazeteler arasında basiyretli, vekarlı birkaç organ bulunsa idi, Serbest Fırkanın millî muhitte aldığı fena cereyanı tevkif etmek çok müşkül olmazdı.

Realist olmak, inkılâpçı neslin en büyük meziyyeti olmalıdır. Kafalarını nazariyattan, mücerridattan kurtaramayanlara yalnız ebedî hüsran mukadderdir. Herhalde bizim için en uygun politika prensipleri; en parlak nazariyelerden değil; realist bir görüşle memleketin hakiykî ve samimî ihtiyaçlarından alınabilir. Siyasî terbiyesi çok yüksek bir memleketin politikasile siyasî terbiyesi henüz o mertebeyi bulmamış olan bir memleketin politikası ayni prensiplerle idare edilemez. O prensipleri vaziyete, muhite ve ihtiyaca göre tadil etmek zaruridir. Büyük milletler, memleketin büyük millî meselelerinde ya kuvvetli bir reisin ve yahut hükûmetin etrafında toplanırlar, müşterek ve millî meselelerdeki kudretlerini bu vahdet sayesinde bütün âleme gösterirler; dediğimiz vakit, bize tenkit hürriyetinden, Almanya Başvekili siyasî bir muvaffakıyetle Londradan avdet ettikten sonra bile memleketinde en şiddetli tenkitlere maruz kaldığından dem vuruyorlar. Bütün bunları bilmez değiliz. Ancak şu da var ki, eğer bizde de İngiltere'deki an'anevî fırkacılık terbiyesi teessüs etmiş bulunsa idi, eğer bizim memlekette de Almanya'nın muntazam siyasî teşkiylâtı ve bilhassa bütün bu teşkiylâtta hâkim olan disiplin kuvveti mevcut olsa idi, bu günkü münakaşaların hiç bir sebep ve illeti de kalmazdı. Maatteessüf bizde şahsiyetlerini muayyen fikir, zümre ve akiydelere bağlamış samimî fırkacılar yetişinceye kadar uzun müddet daha beklemeğe mecburuz. Meselâ: Memlekette muhalefet yapan bir "Yarın,, gazetesi daha bir kaç ay evvel

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Dün mecliste muhalif matbuat hakkında şiddetli beyanatta bulunan meb'uslardan *Galip (Niğde), Rasih, Yusuf (Denizli), Necip Osman, Süreyya (Aksaray), Fazıl Ahmet (Elâziz) Beyler*

Mecliste cereyan eden müzakerat bilâ mütalea harfi harfine gazetelerde neşredilecek

Matbuat kanununun tadili suretile alınacak tedbir kâfi görüldü ve hükûmete beyanı itimat edildi

Hatiplerin şiddetli beyanatı - İzmir meb'usu Halil B. diyor ki: "Millet, devlet otoritesine karşı emniyeti selbedecek yazılara gözünü kapasın. Memleketin o yeşil gözlü evlâdına itimat etsin..,,

Muhalif gazetecilerin hüviyet ve mazileri hakkında şayanı dikkat izahatta bulunan *Ali Saip Bey (Urfa)*

ANKARA, 5 (Telefonla)— Meclis saat on dördü kırk geçe Kâzım Paşanın riyasetinde açıldı. Kütahya Mebusluğuna intihap edilen Hacı Mehmet Beyle Rasim Beyin mazbataları reye kondu ve kabul edildi. Müteakiben istizah takriri okundu. Ismet Paşa bu münasebetle söz aldı, kürsiye geldi.

Başvekil İsmet Paşa Hazretleri demiştir ki:

"Muhterem efendiler; matbuat hürriyetinin suiistimalinin memleketi müteesir ve muzaarrır ettiğinden bahsediliyor. Bundan dolayı hükûmetten istizah edilmiştir. Istizah müzakeresini açmak için hükûmetin evvelâ söz söylemesi nizamname icabıdır. Müzakereyi açmak için bir iki noktayı yüksek dikkatinize arzetmek isterim. Birisi, mevzuu bahsolan dert hakkında hükûmetin kendisine kanunen verilmiş olan salâhiyetleri ve hükûmet cihazlarına teveccüh eden vazifeleri isabetle ifa ve tatbik edip etmediğidir. Kendimi-

(Devamı 5 inci sahifede)

İsmet Paşanın sürekli alkışlarla karşılanan mühim beyanatı

ANKARA, 5 (Telefonla) — Başvekil İsmet Paşa vaki istizaha ve hatipler tarafından serdolunan mütaleata karşı atideki beyanatta bulunmuşlardır.

"Muhterem Efendiler;

Hatipler mevzuu bahsolan meselden heyecan ve infial ile bahsettiler. Memlekete zarar olarak gösterdikleri misaller, teşrih ettikleri esaslar, intibahı muciptir. Bütün bu tafsilâtın

İstizah takririnin okunmasını müteakip kürsüye gelen ve beyanatta bulunan *Baş vekil İsmet Paşa*

içinde hükûmete tevecüh eden hatayı takdir etmeyor değilim. Bu kadar şikâyete mahal vermek için hükûmetin bir çok tetbirlerde eksiklik etmiş olması lâzımdır.

Matbuat hürriyetinin sui istimaline karşı hükûmetin elinde medarı tatbik olacak hem salâhiyet vardır, hem de memlekette mer'i olan kanunlar vardır.

Matbuat hürriyeti

Kanunların cereyanı tabiîsini bilirsiniz. Şahsiyata taallûk eden matbuat ceraimi şahıslar tarafından mahkemelerde tahrik olunur. Hükûmete taallûk eden ceraim de mahkemelerde takip olunur. Hâkimlerin vereceği hükümler ile şikâyetler adlî neticeye raptolunurlar. Hükûmetin bundan başka da bir salâhiyeti vardır. O da kendi takdirine göre her hangi bir gazeteyi intişardan menederek kapatmaktır. Eğer matbuat hürriyeti memlekete feyiz verecek bir tarzda devam etmeyorsa, bir çok mahzurları davet ediyorsa, bundan tevellüt eden şikâyetleri derece derece kısımlara ayırmak lâzımdır. Ya kanunî yolda takip ederken zabıta, müddei umumîler, adliye ve sair tesiratı göstermeğe kifayet etmiyor veya onların sahaları haricinde kalan meselelerde hükûmet kanunun kendisine verdiği salâhiyeti tatbikte ihmal ediyor yahut mevcut olan dert elde bulunan salâhiyet ve mer'i olan kanunların, hükümlerin haricine çıkacak kadar

(Devamı 5 inci sahifede)

Hudut haricine ihraç teklifi

Mecliste 50 kadar imza toplandı

Ankara, 5 (Telefonla) — Arif Oruç, Kadri ve Zekeriya B. lerle İzmirde malûm gazetecilerin hudut haricine ihraçları hakkında bugün mecliste hazırlanan kanun teklifi 50 kadar imza toplamış isede ekseriyet temin olunamamış ve binnetice teklif riyasete takdim olunmamıştır.

Teftiş Bitti..

Hacı Hüsnü B. tahkikat raporunu Vekâlete gönderdi

Mülkiye başmüfettişi Hacı Hüsnü Bey Ankaraya gitmiştir. Hacı Hüsnü B. Balıkesir ve havalisinde yapılan teftiş neticesi ile Belediyede yapılan teftişat fezlekesini de götürmüştür.

Hacı Hüsnü Bey

Müfettiş Imadeddin B. de teftiş için İzmite gitmiştir. Müfettiş Ali Vefa Bey de bir müddetten beri nüfus idaresinde sahte etabli meselesinden dolayı yapmakta olduğu tahkikatı bitirmiştir.

İki nüfus memuru ile sahte ilmü haber işinden dört mahalle muhtarı hakkında kanunî takibat yapılacaktır.

Irak Kralı Feysal Hz.

Kral Hz, Adana'dan dün geçti

ADANA, 5 (A.A.) — Irak Kralı Feysal Hz. bu sabah hudutlarımıza girmiş ve saat 6,10 da Adanadan hareket etmiştir,

Irak Başvekili Mecliste

ANKARA 5 (Telefonla) — Irak Başvekili Nuri Paşa geldi. Meclis içtimaına iştirak etti. Riyaseticümhur locasında müzakeratı sonuna kadar takip etti.

İngiliz sefiri de Ankaraya gitti

İngiliz sefiri M. G. Clark dün öğle trenile refakatinde iki kâtip olduğu halde Ankaraya gitmiştir. Dün yazmış olduğumuz gibi sefir cenapları Kral Feysal Hz. avdet ederken avdet edecektir.

Aşka dair ne düşünüyorsunuz?

Cenap Şahabeddin Bey anlatıyor

Aşk, sanıyorum ki arzunun iradeye galip olduğu dakikada başlar, nasıl ki sarhoşluk ta böyledir

— Fakat, bilir misiniz, bu anketler can sıkmağa başladı.

Hayır.. üzerinize almayın! Sizin için söylemiyorum. Sanırım ki kızmakta birazolsun haklkım var. Rica ederim siz söyleyin: Benim Mistenget'e benzer tarafım var mı? Halbuki ben, Yusuf Ziyayı birine benzeteyim desem, Mistenget'le Peruz Hanım, dünyada aklıma gelmez.

Bu kadar çirkin tecavüzleri nasıl oluyor da hoş görüyorlar anlamıyorum. Halbuki biz gençliğimizde.....

Cenap Şahabeddin Bey belli ki çok sinirli idi. Teessürünü tazelemiş olmamak için mevzuu değiştirdim:

— Efendim, biz anketimizi kimseye yeni tariz vesileleri vermek için yapmıyoruz. Mevzuumuzu biliyorsunuz.

— Hayır, nerden bileceğim,

Cenap Şahabeddin Bey

gazete okuduğum yok ki...

— O halde söyleyim: Aşka dair ne düşünüyorsunuz?.

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Politika

Falih Rıfkı

TARİH BU DEĞİLDİR

Hiç doğru olduğunu zannetmiyoruz. Fakat La Bulgarie gazetesinde çıkalı günler olmuştur. Henüz gazeteler de Fethi Beyin böyle bir mülâkatı tekzip etmiş olduğunu görmedik.

Hiç Fethi B. Serbest Fırkadan bahsederken, şu sözü nasıl söyliyebilir:

— Çabuk ve çok muvaffak oldum; bu, endişe doğurdu ve çekildim.

Serbest Fırka, bir Cümhuriyet Fırkası olacaktı. Böyle olmamıştır: Rejim düşmanlarının ve menfaati kırılmış olanların karmakarışık kalabalığı olmuştur; tekkeler, türbeler, dergâhlar, medreseler, sarık ve külâh, Serbest Fırkanın doğuşunda, Halk Fırkası iktidarının değil, bizzat rejimin batışını görür gibi olmuştur.

Böyle bir muvaffakıyet Fethi Beye lâyık değil idi. Şeyh Sait ve Şeyh Esat'a lâyık idi.

Bu bir hürriyet bayrağı değil, bir şeriat kazanı idi.

Fethi B. Cümhuriyetçi bir hareketin başı değil, bir anarşi ve irtica hareketinin maskesi idi.

Fethi B. çekilmemiş, düşmüştür.

(Devamı 6 ıncı sahifede)

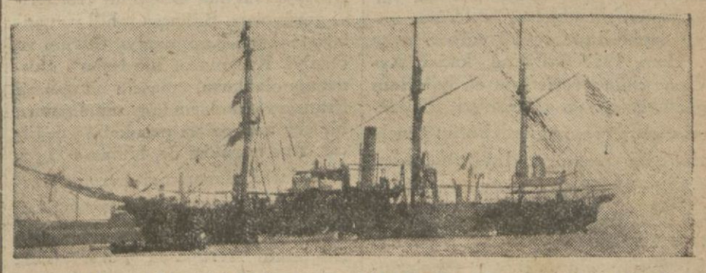

Amerikan ticareti bahriye mektebi talebesini hamil alan yat dün limanımıza geldi ve Tophane açıklarına demirledi. Resmimiz onu gösteriyor.

[Tafsilat iç sahifemizdedir]

İSTANBULUN İLK GÜNLERİ

No : 54 — Yazan : M. Yavuz

Iki kardeş tutuştu!

Nihayet imparatorun tavassutu ile her şeyi yatıştırmak mümkün oldu

(Drakola) Sultan Muradı öyle sarp geçitlerden ve çorak yerlerden geçirdi ki, ordu açlıktan büyük telefat vermeğe başladı. İkinci Murat bin müşkilât içinde Macarlarla çarpıştı, fakat muvaffak ve muzaffer olamadı.

Drakola türkleri iğfale muvaffak olmuştu.

Bizanslılar, Sultan Muradın bütün bu hareketlerini gözden kaçırmıyorlardı. Padişahın (Bizans) tan uzak bulunması onlar için büyük bir nimetti.

İmparator Yuanis, kardeşi Kostantin'i çok severdi. Hattâ kendisinden sonra Bizans tahtına onu geçireceğini açıktan açığa söylerdi.

Yuanis, son zamanlarda, belki ânî bir hâdise olur diye kardeşi (Kostantin) i Yanından ayırmazdı.

Yuanis'in bu harketi, diğer kardeşi Teodoros'un aleyhine idi. Teodoros ondan büyüktü; büyüklük hakkını Kostantin'e vermeğe de razı değildi.

Teodoros da Bizans'a geldi. İki kardeş arasında rekabet başlamıştı.

Kostantin mücadeleye girişmek istemedi ve Mora'ya, kardeşinin idaresinde bulunan yerlere gitti. Arkasından Teodoros da gitmişti.

İki kardeş tutuştular.

Mücadele gittikçe şiddetleniyordu.

Nihayet impararorun tavassutu her şeyi yatıştırdı: Teodoros ile diğer kardeşi Tomas'ın Mora'da kalmasına, Kostantinin de Bizans sarayında bulunmasına karar verildi.

Bizans prensleri taç ve saltanat endişesile çarpışırken, Şimalde, Karadeniz sahillerinde Tatarlar Cinevizlerin ellerindeki yerleri aldılar. Bu, cinevizler için mühim bir ziya idi. Fakat, onlar bu ziyarumlara telâfi ettirmek istemişlerdi. Cenova'dan donanma getirttiler. Bizans jenerale Lcünter'in cesaretine karşı hiç bir şeye muvaffak olamadılar. Üstelik muharebe esnasında, şehirde yaptıkları hasarları da tazmine mecbur oldular.

İmparator kulesi de bu hasarat meyanında idi. Cenevizler yalnız bu kulenin inşası için Bizans hazinesine bin altın vermişlerdi.

Yuanis bu beklenilmiyen zaferden sonra, büsbütün cesarete gelmişti.

İmparatorun bütün düşündüğü Bizans ve Türkelrdi. Türkleri mağlûp etmek, hiç olmazsa Bizans'ı Türk tecavüzünden masun bulundurmak için, Lâtinlerin yardımlarına nail olmak lâzımdı. Bu da ancak Şark kilisesile Garp kilisesinin birleşmesine müevakkıftı.

Zaten Papa Beşinci Martenin halefi Dördüncü Ojen de hiristiyanlar beynindeki bu ayrılığı izaleye taraftardı.

Yuanis, babası Manuel'in teşebbüs edip te bir türlü muvaffak olamadığı bu işi başarmağa azmetmişti.

"Kiliseler birleşirse her iki millet de rahat edecek!,,

Diyordu.

Lâtinler Şarklılardan kız almıyorlar, cinsî münasebette bulunmuyorlardı.

Yuanis, bu maksadı temin için evvelâ (Venedik) e gitti. Bizans patriki de kendisini takip etmişti.

Papa tarafından karşılandılar.

Uzun müzakere ve münakaşalardan sonra, nihayet (Floransa), da iki kilisenin birleştiği ilân edildi.

Yuanis bunu büyük bir muvaffakiyet addederek, menuniyetle Bizans'a döndü.

Halbuki, Bizanslılar bu birleşmeden hiç te memnun olmamıştı.

Rumlar kiliselerin birleşmesinin şiddetle aleyhinde bulunmağa başladılar.

Dinî ihtilâflar Bizans'ta büyük bir hoşnutsuzluk tevlit etmişti.

Halk: " Siyaset noktai nazarından da bu birleşmeden hiç bir faide memul edilmez!,, Kanaatindeydi. Çünkü Papalık, bütün Garbı harekete getirmeğe muktedir değildi. Kilise ittihadı, millet kavgalarının önünü alamamıştı. Bilhassa Bizansa maddeten hiç bir faydası dokunmadı.

Bu vaziyetten bizzat Yuanis bile memnun olmamağa başlamıştı.

Bu esnada imparatoriçe Mari'nin ölümü, Yuanis'i şaşırtmıştı.

Sarayda elim bir matem vardı.

Herkes meyustu.

Maamafih imparatorun kederi yalnız bundan ibaret değildi: Bu sefer de küçük kardeşi (Dimitrios), halkın hoşnutsuzluğundan ve imparatorun aleyhindeki temayül ve tezahürlerinden istifade etmek istedi. Evvelâ iki kilisenin birleşmesinin aleyhinde bulunarak, bu ittihadın feshini istedi.

Yuanis razı olmadı .

Bu esnada İkinci Murat der hal vaziyetten istifade etti: Bizans imparatorları, Türk beyzadelerini nasıl teşvik ediyorlarsa İkinci Murat da Dimitriosu teşvik ediyordu.

(Bitmedi)

HARİCÎ HABERLER..

Itilâfı devletler tasdik edecekler

Italyanlar Hoover'in teklifini temmuzun iptidasından itibaren tatbik etmeğe başlamışlardır

Fransız Meclisleri

Meb'usan ve ayan meclisleri evvelki gün tatil edildi

PARIS, 4 (A.A) — Bugün saat 2,45 te mebusan ve ayan meclislerinin tatilini mübeyyin emirname okunmuştur.

Laval, Franklin, Bouillon hâdisesi nasıl oldu?

PARIS, 4 (A.A) — Meclis, gece celsesi esnasında Fransız tersanelerinde inşa olunana ecnebi harp gemilerini resimden istisna eden kanun lâyihasını kabul etmiştir. Celsenin sonlarına doğru hâsıl olan heyecan koridorlarda da devam etmiş ve M. Laval ile M. Franklin—Bouillon arasında küçük bir hâdise olmuştur. Bu bapta alınan izahata nazaran M, Franklin—Bouillon M. Laval'i içtima devresini derhal tatil etmemesi için iknaa çalışmış ve kolundan tutarak: "Dostluğumuz namına bunu yapmayınız.,, demiştir. M. Laval, biraz şiddetli bir tarzda kolunu çekmiştir. M. Gerard bunu bir kavga zannederek ayırmak için araya girmiştir Hakikatte ise biraz şiddetlice bir münakaşadır. Başka bir şey olmamıştır. Vak'a anlaşıldıktan sonra heyecan sükûnet bulmuştur. Gerek M. Laval gerekse M. Franklin — Bouillon bu harekete bir ehemmiyet verilmemek lâzım geldiğini ve bunun sakininin munhasıran müzakerenin heyecanından mütevellit olduğunu söylemişlerdir. M. Laval,, bağcılık kanunu ayanda biter bitmez meclisleri tatil etmek fikrinde olduğunu ve icap ederse ilerde tekrar meclisleri davet etmek hususundaki vazifesini yapacağını ilâve etmiştir.

Melilada vaziyet kötü

MELLILA, 4 (A.A) — Şehir berbat bir vaziyettedir. Sokaklarda pek az kimse dolaşmaktadır. Caddeler süprüntü ile doludur. Maamafih umumî grev müsait bir safhaya girmiştir Fırıncılar taleplerini kabul etirdiklerinden tekrar çalışmağa başlıyacaklardır Grevciler komitası hükûmet mümessilini ziyaret ederek itilâf aktine intizaren amelenin işe başlamasını teklif etmiştir. Sekiz gün zarfında itilâf hâsıl olamazsa tekrar greve avdet olunacaktır. Hükûmet mümessili bu teklifi kabul etmiştir.

Prenses Ileana

Ps. Ileana

BÜKREŞ, 4 (A.A.) — Prenses İleana ile Arşidük Antoine de Habsborug'un izdivaçları 26 temmuzda Sofyada gayet hususî bir tarzda icra olunacaktır.

Ingiliz donanması

KIEL, 4 (A.A.) — Baltık denizinde hayli uzun bir cevelân yapmış olan ikinci İngiliz filosu 1914 senesinden beri ilk defa olarak Kiel limanına gelmiştir. Ahali, bu ziyareti büyük bir merak ve alâka ile beklemekte idi. Bir çok meraklılar filonun gelmesinden bir kaç saat evvel rıhtım boyunda toplanmış bulunuyordu.

Saat dokuza doğru İngiliz harp gemileri sahil bataryalarının önünden sıra ile ve biribiri arkasına geçmişler ve bataryaları selâmlamışlardır. Kontre Amiral Astley Bushon'un bayrağını çekmiş olan Dorsetshire gemisi Alman bayraklarını çekmiş, sahildeki bataryalar bu geminin selâm toplarına birer birer mukabele etmiş ve ayni zamanda İngiliz bayrağını çekmişlerdir. İngiliz harp gemilerile bunları karşılamağa çıkan Alman gemilerindeki muzikalar Alman ve İngiliz marşlarını çalmışlardır. Gemilerin mürettebatı geçit resimlerine mahsus elbiselerini giymişlerdir. Dorsetshire gemisi limanda demir atar atmaz İngiliz konsolosu gemiye gelerek amirali selâmlamıştır. Sabahleyin mutat ziyaretler teati edilmiştir. İngiliz filosunun bu ziyareti resmî bir mahiyette değildir.

Almanlar Memnun!

Fransızlar Young plânına dokundurtmadılar

PARIS 4 (A.A.) — Amerikan - Fransız müzakeratı bire yirmi kala bitmiştir. Matbuata şu tebliğ tevdi olunmuştur: "M. Mellon ve Edge Başvekâlete saat 21,30 da M. Briand, Flandin ve Ponce'ye mülâki olmuşlardır. Parlamento mesaisinden dolayı ayan ve meb'usan meclislerine giden Başvekil M. Laval, mülâkatın bidayetlerinde bulunabilmiştir. İki hükûmet mümessilleri Hoover teklifinin ve Fransız noktasının

M. Briand ve Flandin

tetkikine devam etmişlerdir. M. Mellon, hükûmetin Almanya tarafından yapılan gayri meşrut senelik tediyatın idamesini kabul ettiğini söylemiştir. Diğer noktai nazar ihtilâfları hallolunmuştur. Henüz hallolunmayanlar az ehemmiyetlidir. Ve bu günkü kabine içtimaına arzolunacaktır. Müzakeratın fennî ve malî kısımları hakkında pek yakında itilâf hasıl olacaktır. Bittabi diğer alâkadar devletlerin de iltihakı meşruttur.

Almanlar memnun

BERLIN 4, (A.A.) — Fransa ile Amerika arasında dün gece itilâf hasıl olduğuna dair gelen haberler memnuniyetle karşılanmıştır.

Fransanın Young plânına dokunulmayacağı hakkındaki noktai nazarını kabul ettirmeğe muvaffak olduğu ehemmiyetle kaydedilmektedir.

Teminat sermayesi meselesinin halli hususunun tatbikat sahasında müşkülâta sebep olmayacağı zannedilmektedir. Fransız - Amerikan itilâfı borsada zait bir tesir yapmıştır.

BERLIN 4, (A.A.) — Fransız - Amerikan müzakerelerinin itilâfla neticeleneceğine dair olan haberlerin tesiri ile ecnebi dövizleri evvelki günlerdekinden daha az mikdarda aranmaktadır.

Bir makale

PARIS, 4 (A.A.) — M. Sauerwein Matin gazetesinde neşrettiği bir makalede Cemahiri müttehidenin para kudreti önünde bütün cihanın, Fransa müstesna olmak üzere, münakaşasız boyun eğdiğini söylemekte ve cihanı alâkadar eden her hangi malî bir uzlaşmanın Fransasız bir kıymeti olabilecek ğini Alman matbuatından bir kısmının düşünebilmiş olmasına teessüf eylemektedir. Mumaileyh diyor ki:

"Fransa hükûmet, Almanya-ya, Almanya ve dünyanın diğer taraflarına göstermiştir ki 12 ay sonra Amerikanın mürüvvetkâr hareketinin tesiri kaydi muhakeme edildiği zaman da bu gün olduğu gibi Fransasız hiç bir karar alınamayacak ve hiç bir müzakere edilemiyecektir.

İtalya ve Hoover projesi

ROMA, 4 (A.A.) — Popolo d'İtalia gazetesi Hoover projesinden bahisle diyor ki:

"İtalya, Hoover'in teklifini 1 temmuzdan itibaren tatbik başlamıştır. Bütün cihanın mudirini celbeden bu hareketsaiki İtalyanın adalet fikri. Milletimiz ne müstemlekeler, manda, ne de harbi umumî büyük ganimetlerinden bir şey almıştır. Tamirat üzerindeki hissemiz ufak bir şeydir. Fakat bütün bunlar M. Musolinini Amerikaya ve Avrupaya karşı bu yüksek tesanüt hareketini bulunmasına mâni olmamış. Almanya, Macaristan, Bulgaristan ve hattâ denebilir ki bütün dünya milletleri bu hareketten iktisatları için istifade edeceklerdir. Avrupa, beynelmilel teşriki mesai, medenî milletlerin tesanüdü gibi sözler İtalya için bir yalan değildir. Roma bütün milletler için adaletin nesi olarak gözükmektedir.

SON DAKIKA

Gece Maslak yolunda iki otobüs çarpıştı. Yaralılar var

Gece saat on birde Maslakta yine iki otobüs arasında feci bir müsademe olmuştur. Üsküdarlı şoför Mehmet efendinin idaresinde Şişliden Büyükdereye giderken Büyükdeden gelen Yılmaz şirketinin şoför Salâhattin efendi idaresindeki otobüsile Maslakta çarpışmıştır. Otobüsler parçalanmıştır. Yolculardan beş altı kişi agır surette yaralanmıştır. Yolculardan biri kadındır ve yarası agırdır. Bu müsademe şoförlerin bilâ fasıla 20 saat çalışdırılması yüzünden geldiği alâkadar bir şoför tarafından beyan edilmiştir.

Muğlada bir idam kararı

MUGLA 4 (A.A.) — Geçen sene Mullanın Bozarmut köyünde öküz çalmağa geldiği halde ahır kapısını açamadığından Arnavut İsmail isminde birisini katleden Muğla köylülerinden Ali oğlu Memiş hakkında idam kararı verilmiştir.

Müslümanlar ile mecusiler gene çarpıştılar

LAHOR, 4 (A.A.) — Multav civarında Sikanderabed kasabasında vuku bulan bir arbedede müslümanlardan 4 ve mecusilerden 30 kişi yaralanmıştır. Zabıta sükûn ve huzuru iade etmiştir. Bir çok kimseler tevkif olunmuştur.

Ankara Maliye meslek mektebi

ANKARA 5 — Buradaki Maliye meslek mektebi için Maliye Vekâleti yeni bir proje hazırlamaktadır.

Bu proje mucibince mektebe asrî bir şekil verilecek, bu suretle mütehassıs Maliye memurları yetiştirmek mümkün olacaktır. Bir senelik tahsil müddeti iki seneye çıkarılmıştır.

Dahiliye vekili Ankarada

ANKARA, 5 (A.A.) — Dahiliye Vekili Şükrü Kaya bugün İstanbuldan avdet etmiştir.

Brezilya sefiri itimatnamesin takdim et

ANKARA, 5 (A.A.) Brezilya elçisi M. de Pimentel Brandao Reisicümhur Hz. tarafından bugün kabul buyurulmuş itimatnamesini takdim etmiştir.

Amerikan istiklâl

VASHINGTON 4(A.A.) — Amerikan istiklâlinin yıldönümü memleketin her tarafında tes'it edilmiştir.

Muhafız gücü bisikletçileri

KALECIK, 4 (A.A.) — Ankaradan Kars ve Ardahana kadar şark vilâyetlerini bir müşkülât ve ağır şeraite rağmen büyük bir muvaffakıyetle ikmal eden Muhafız Gücü bisikletlileri Ankaraya 70 kilometre mesafede Kaleciğe gelmişlerdir. Sporcuları, kazalarda ki hükûmet memurları büyük bir alâka ile karşılamışlardır. Yarın Ankaraya hareket edeceklerdir.

Haftalık Edebî musahabe:

San'at ve taassup

Bugünkü Rusya'nın san'at cereyanlarına ait kitap, mecmua veya gazete makalesi, hâsılı küçük haberlere kadar her ne görürsek bizi, yani insan kafasından çıkan her şeyi öğrenmek için yananları alâkadar ediyor. Hem bunu söylerken yalnız sinemacı Eisenstein ve tiyatrocu Meyerhold gibi kendilerine daha şimdiden, cihan san'at hareketlerinin ön saflarında yer edinmiş insanları düşünmüyorum. Orada, bunlardan başka, ne vereceği henüz belli olmıyan bir takım kaynaşmalar, yüksek perdeden iddialar, inkârlar var ki bunlar da fikirleri, lehlerinde veya aleyhlerinde, tehyiç ediyor.

Hem, 1917 ihtilâline kadar, Avrupa münevverlerinin en iyilerinin gözü, Rusya'ya cevrilmişti; Nietzsche gelip te zamanının bütün gençlerini eski dünyanın kıymetlerinden şüphe ettirdikten sonra susamış kafalar imanedilecek yeni kıymetleriTostoy'da ve Dostoyevski'de buldular. Biz bugün, din ve siyaset sahalarındaki akidelerimiz ne olursa olsun, Fransız Rousseau'nun olduğu kadar Rus Tolstoy'un da evlâtlarıyız; vakıa Jean — Jacques gibi Yasnaya—Polyana ihtiyarını da taşladığımız, kitaplarını yırtıp akidelerini çürütmek istediğimiz oluyor. Zararı yok; onlara karşı kullandığımız silâhları da ekseriya gene onların eserinden alıyoruz. Esasen onları yıkmağa çalışmamız; bu hususta gösterdiğimiz asabiyet te gene ehemmiyetlerinin, üzerimizdeki tesirlerinin tasdiki değil midir?

Maneviyatımızda Tolstoy'un silinmesi zor izlerini bulduğumuz gibi, yegâne gayesi boş vakitlerimizi oyalamatkan ibaret olmıyan edebiyat eserlerinin çoğunda da gene onun, Dostoyevski'nin, Gogol'un tesirlerini görüyoruz. Bilhassa tahlil romanları. . . Anna Karenina'yı, Cürüm ve ceza'yı, Karamazof kardeşler'i okumamış olanların, meselâ bugünkü Fransız romanlarından tadalmaları, bir şey anlamaları pek kabil değildir. Rus musikisi de, bilhassa Igor Stravinski, zamanımız Avrupa medeniyetine, binanın esas taşlarından addolunacak kıymetler ilâve etti. Bugünkü Avrupa'da gördüğümüz cereyanların bir çoğu, Garptan şüphe edip Şarktan yeni hakikatler aramak; Hindistan mistiklerine gösterilen rağbet; insan ruhunun en esrarengiz taraflarını dahi tarassuda kalkışmak; güzellik kadar çirkinliğe de alâka göstermek; meselâ M. André Gide'in Si le grain ne meurt.. isimli kitabında yaptığı gibi, cemiyetin en fena ve ayıp telâkki ettiği temayülleri bile itiraf etmek arzusu; hattâ M. Bergson'un felsefesi; hep o Rus peygamberinin ve o Rus romancılarının eseridir, hiç olmazsa onların izini taşır.

Vakıa şimdiki Rusya, Tolstoy'a, bazı kayıtlarla, hâlâ hürmet ediyorsa da, Dostoyevski'ye o kadar ehemmiyet verilmesini pek kabul edemiyor. Zaten o milliyetperver ve mürteci romancı sağ olsaydı, kendi derecesinde olmamakla beraber gene büyük bir kaç meslekdaşı gibi, şimdi memleketinden kaçıp bir yere sığınmağa mecbur olurdu. Fakat bunlar görünüşlerden ibarettir; dikkat edecek olursanız bugünkü Rus mütefekkirlerinin ve siyasîlerinin Avrupa münevverlerine yağdırdığı lânetlerde, rationaliste Ivan Karamazof'a karşı yalnız bir melek tabiatli Alyoşa'ya değil, sade insiyakları ile hareket eden Dimitri'ye bile taraftarlık eden Dostoyevski'nin "attitude,, ünü bulabilirsiniz.

Rusya'daki san'at ve fikir cereyanları hakkındaki haberlerin bizi alâkadar ettiğini söylemek, onlara iştirak ettiğimizi, hak verdiğimizi, hattâ beğendiğimizi söylemek değildir. Onların her şeyi iktisat sahasına irca etmeleri, her şeyi olduğu gibi san'ati de iktisat işlerine hadim kılmağa kalkmaları, benim bilâkis hiç kabul etmediğim şeylerden biridir. San'ate kendisinden başka bir gaye tasavvur etmek istemem. Eserlerini pek sevmediğim bir Fransız Romancısı, M. François Mauriac, bir gün romansının, dolayısile her san'atkârın yegâne gayesi Allah'a rekabet, yani etsiz ve kansız olmasına rağmen gene canlı diyebileceğimiz mahlûklar olabileceğini söylüyordu. Şair, ressam, bestekâr, heykeltraş, münakkit, bir takım haleti ruhiyeler, insanlar, fikirler yaratarak; hat, renk ve savt ahenkleri vücude getirerek; muhtelif unsurları biribirini tutacak hayali âlemler kurarak; hep o gayeyi, Allah'a rekabeti istihdaf etmelidir.

Fakat bizim heveslerimiz, kanaatlerimiz böyledir diye başka gayeler peşinde koşanları görmek istememek te doğru değildir. Hem, doğrusu, biz öteden beri ekalliyetteyizdir ve eski san'atkârlar arasında en çok sevdiklerimizin ekserisi bizimle beraber değildir. San'atin kendisinden başka bir gayesi olmaması nazariyesi çok yeni bir şeydir. Vakıa Yunanistan ve Roma şairleri arasında dahi bizden diyebileceklerimiz bulunur; fakat bunlar pek az olduğundan başka ne yaptıklarının kendileri de pek farkında değillerdi. Eşil'in, Sofoklis'in tragedyaları adeta birer dini âyin, halkta ilâhlardan korkuyu takviye edecek eserler; Hamiros'un destanları devirlerinin bütün ilim ve malûmatını cemetmek ve halkın terbiyesine yaramak istiyen birer ders kitabıdır. Aristofan'ın komedyalarının her biri siyasî bir mücadele için yazılmıştır. Büyük Yunanlılar arasında kendimize çekebileceğimiz belki yalnız bir Evripidis vardır.

Şimdiki Rusya'da iki sınıf muharrir var: Proletarya muharrirleri ile yol arkadaşları denen muharrirler. Bu ikinci sınıfa ancak bir müddet için, o da amele muharrirlere edebiyat öğretsinler diye, tahammül olunuyor. Bu amele muharrirlerden biri, Panferof, diyor ki:

"Proletarya edebiyatı vakıa bir edebi zümredir; fakat bundan başka bir de, kuvvetlerinin ne olduğunu bilen amele sınıfının elinde bir silâhtır, yani proletaryanın bir harp silâhıdır. . . Biz fabrikalarda çalışıyor, hükûmet tarafından yapılan projelerin tatbiki işine itştirak ediyoruz.,,

Böylece edebiyat, güzel eserler verse de vermese de, cemiyete hizmet ediyor ve ancak o şartla kendini kabul ettirebiliyor. Fakat bu fikir, an'anevî telâkkiden pek ayrılmıyor; yol arkadaşlarına da ancak edebiyat hocası diye yer vermeleri, halka büyük bir hizmetleri dokunmadığı için şairleri cümhuriyetinden uzaklaştırmak istiyen Eflatun'un fikrinden pek uzak değildir.

Rusya hakkında Avrupa gazete ve mecmualarında yazılan şeylere pek inanmak olmuyor; ekserisi ora ahvalini ya gülünç etmek, kanlı göstermek için ve yahut ki pek yükseltmek için söyleniyor. Bir gazetenin iddiası doğru ise, bir tek romancı kitabında bahsedeceği her şeyi lâyikı ile bilemiyeceğinden her parçanın ayrı ayrı adamlar tarafından yazılması ve eserin anonim olması isteniyormuş. Bu da, ilk nazarda zannedileceği gibi, ne gülünç, ne de yeni bir şey. Bütün Orta — Zaman katedralleri bu suretle vücude gelmiş birer san'at eseri değil midir? Esasen bugünkü Rusya ile Orta — Zaman arasında iştirak noktaları pek çoktur; vakıa o devri sevmiyor ve onun aksine olarak maddeye ehemmiyet veriyorlar; fakat ferdi inkâr etmelerinde, yalnız cemiyeti düşünüp ferde hiç bir hürriyet vermek istememelerinde, insaniyetin hep o devrini hatırlatan bir hâl var.

Panferof, kendilerinin Avrupa muharrirlerini, Avrupa muharrirlerinin de kendilerini anlamadıklarını, istihfaf ettiklerini iftiharla söylüyor. Bu hususta da yeni değiller. Her edebi cereyan, kendisine zıt olanı inkârdan bir hâz duymuştur. Bundan başka, aksine ne derece gayret etsek, edebiyat haricinde uzlaşamadığımız Adamların edebi yazılarını sevmek elimizden pek gelmez. Vakıa bazı kimseler kendilerini yenip siyasî, hattâ şahsî hasimlerinin eserlerini beğeniyorlar; fakat gene kendi taraflarından, velev ki pek zayif birini bulup tercih etmek şartile. .

Bugünkü Rus muharrirlerinin iddia ve nazariyelerinin yeni olmaması, eserlerinin yeni olmasına mâni değildir Vakıa şimdiye kadar tercümelerini okuyabildiklerimiz arasında, öyle çok güzel denebilecekler rasgelemedik; fakat yarın bir tanesini görebiliriz. Hem buna bem imanım var, çünkü insan oğlu, bu devirde, siyasî itikatları ve bedii temayülleri ne olursa olsun, ölmez eserler bırakabilmiştir. O itikatlar çürür, temayüller değişir, fakat eser kalır.

Işte bizim, kendisine hariçten bir gaye edinmiyen san'at taraftarlarımı kazandığımız nokta da budur. Vakıa asıl büyük ve kütleler sarsan, tarihte iz bırakan eserleri onlar yazıyor bizimkiler olsa olsa bir asırda ancak bir kaç kişiyi cezbedecek. Fakat biz onlardan zenginiz; çünkü onların eserlerinin zevkine de geç ancak biz varırız. Pascal onlardandı, Dostoyevski onlardandı, Mevlâna onlardan dı, hatırımıza gelebilecek en büyük muharrirler onlardandı; fakat onlar bugün dinsiz iseler eski dindarlarının, dinli iseler eski imansızlarının eserlerini hor görüyor, okumamak, okutmamak istiyorlar. Biz, okuyoruz.

Taassubun, peşin hükümlerin leyhinde değilim, asıl güzel eserler onlar doğuruyor. Kendim taassuptan, peşin hükümlerden uzak olmak istiyorum, çünkü onlar o güzel eserlerin zevkine varmağa mâni oluyor

Nurullah ATA

Lozan günü muazzam tezahüratla tes'it edilecek..

Ekonomi

Yerli mallar sergisi bu sene de açılıyor

Dünden itibaren sergiye iştirak edeceklerin kaydına başlandı

Sanayi birliği tarafından geçen ve evvelki seneler Galatasarayda açılan "Yerli mallar sergisi,, çok muvaffakıyet kazanmış ve yerli malı siyasetimiz için kuvvetli bir adım olmuştu.

Fabrikatörler bu sene de yerli mallar sergisi açılması için sanayi birliğine müracaatta bulunmuşlar ve bu sene de sergi açılmasında ısrar etmişlerdir.

Bu vaziyet karşısında sanayi birliği "11 ağustos 9.. üçüncü yerli mallar sergisi,, ni açmağa karar vermiştir.

Dünden itibaren sanayi birliği sergiye iştirak edeceklerin kaydına başlamıştır. 21 temmuzdan itibaren sergi mahalli olan Galatasaray lisesinde inşaat başlayacaktır.

Bu seneki serginin geçen seneki sergiye nisbetle daha vasi olacağı muhakkak addedilmektedir.

Almanya - Romanya ticareti

Gelen malûmata nazaran Almanya ile Romanya arasında yeni bir ticaret muahedesi imzalanmıştır.

Hoover'in teklifi buğdayı yükseltti

Ticaret borsasına dün gelen telgraflara nazaran Amerika Reisicümhurunun tecili düyun teklifi Amerika ve İngiliz borsalarında buğday fiatlerini hissolunur dercede yükseltmiştir.

Tahmin edildiğine göre, eğer bu teklif müsbet ve kat'i bir şekil alırsa bu sene fazla istihsal ve fazla stoktan dolayı çok düşeceği tahmin edilen buğday fiatleri kurtulmuş olacaktır.

Bu sebepten bütün dünya buğday tacirleri gibi İstanbul borsasında iş yapn tacirler de bu teklifin kat'i bir şekil almasını beklemektedirler.

Cümhuriyet bankası müdür muavinliği

Cümhuriyet merkez bankası umum müdür muavinliğine Ziraat bankasıIstanbul şubesikontrollerinden Namık Zeki Bey tayin edilmiştir. Maamafih Namık Zeki Beye bu hususta henüz bir iş'ar vaki olmamıştır. Namık Bey bir aydır bankadan mezun bulunmakta idi.

Muamele vergisi müzakere edilecek

Son günlerde gene muamele vergisi kanunu lâyihasının meclisin gelecek içtima devresine kalması muhtemel olduğu yazılmıştı.

Sanayi birliğine gelen malûmatı nazaran sanayici meb'usların tşebbüsü üzeine kanunun bu devrede müzakeresi temin edilmiştir.

Ingilterenin haricî ticareti

LONDRA, 4 (A.A.) — İngilterenin geçen 11 aya ait haricî ticareti hakkında neşredilen istatistiklerde ithalât yekûnu 57 ve ihracat mikdarı 91 milyon İngiliz lirası olarak gösterilmiştir. 1929 - 1930 senesinin ayni devresine nazaran ithalâtta 66 ve ihracatta 25 milyon İngiliz liralık bir tenakus vardır.

Vilâyette

Salâhiyet

Hangi memurlar eshabı masalihe cevap verecekler?

Dün vilâyetten dairelere mühim bir tamim gönderilmiştir. Tamimin esası şudur:

Dairelerde işleri olan eshabı masalihe bazı memurlar, salâhiyetleri olmadığı halde:

— Bu iş olmaz Veya:

— Işiniz olabilir.. tarzında lüzumsuz yere meyusiyet veya memnuniyete sebebiyet verdikleri görülmüştür.

Maarif Eminliğinde bir memurun, çocuğunu leyli bir mektebe yerleştirmek istiyen bir hanıma, istidasını alır almaz ceffelkalem:

— Olamaz! cevabını verdiği görülmüştür.

Halbuki bu işte salâhiyet vekâlete aittir.

Bu yüzden vilâyete müteaddit şikâyetler vaki olmaktadır. Vilâyetin tamimine göre, ashabı masalihe cevap vermek ve mütalea yürütmek asgarî ikinci derecede rüesaya aittir. Bundan dun sınıfta bulunan memurlar badema tamimin aksinde hareket ederlerse ceza göreceklerdir.

Çok musip bir tamim

Dahiliye Vekâleti vilâyetlere gönderdiği bir tamimde, tekaüt ve yetim maaşı tahsis muamelesinde memurların evrakı noksan tanzim etmeleri yüzünden tahsis muamelesinin geciktiği bildirilmektedir. Bu tamime göre vekâlet, yapılacak muamele talimatnamede musarrah olduğu için, memurlara kolaylık olmak üzere 1683 numaralı mülkî ve askerî tekaüt kanunumuzla zeyli, tefsirleri, tekaüt ve eytam maaşı hakkındaki talimatnamenin mecmua halinde neşredildiği bildirilmektedir. Bu mecmua alâkadarlara tevzi edilecek, bu suretle tekaüt ve yetim maaşlarında teahhura meydan verilmiyecektir.

90 kuruşa üç kap yemek

Lokanta, bar, kahvehaneler sınıflara ayrıldı

Talimatname daimî encümene verildi, yemeklere nasıl narh konuyor?

Lokanta, bar, sinema, kahvehane, berber dükkânı ve emsali gibi yerlerin sınıflara taksimi için belediyece iktisat müdürlüğünce yapılan talimatname ikmal edilerek daimî encümene verilmiştir. Daimî encümen süratle tetkikatını ikmal ederek, tatbikata geçilecektir.

Talimatnamede taksim edilen sınıflara nazaran fiatlar da tespit edilmitşir.

Lokantalar beş sınıfa taksim edilmiş ve bu taksimde muhit ve yemeklerin nefaseti nazarı itibara alınarak fiat konmuştur.

Fiat için kül olarak bir kap et, bir kap sebze ve bir kap tatlı esas tutulmuştur. Buna nazaran birinci sınıf lokantalarda 3 kap yemek 90 kuruş, ikinci sınıfta 70, üçüncüde 50, dördüncüde 35 ve beşincide de 35 kuruştan aşağıdır.

Kahveler de beş sınıfa ayrılmıştır. Birinci sınıf kahveler 10 kuruş ve 10 kuruştan yukarı, ikinci sınıf 7,5, üçüncü 5, dördüncü 3,5, beşinci de 3 kuruştur.

Sinemalar beş sınıfa taksim edilmiş, taksimde esas olarak mevki değil, getirdikleri filmlerin kıymetleri nazarı itibara alınmıştır Hamamlar dört, hanlar iki, sınıfa ayrılmıştır. İstanbulda 94 hamam vardır. Bunlarda fiatlar mevki ve cesamete göre tespit edilmiştir.

Birahane gazinolar, ve barların geceleri kapanma saatlerine göre fiat tespit edilmiştir.

Mahallebici, pastacı ve şekercilerin de sınıflara taksimi yapılmıştır.

Belediyede

Yollar

Tercihan yapılacak yollar dün tesbit edildi

Dün belediyede vali ve belediye reisi Muhittin Beyin riyasetinde mühim bir içtima yapılmıştır.

Içtima saat 3 ten 6 ya kadar devam etmiştir. Bu içtimaa belediye muavinleri, kaymakamlar ve müdürler iştirak etmiştir. Içtimada belediye işleri ve bilhassa bütçenin inşaat faslının muhtelif ihtiyaçlar karşısında sureti taksimi görüşülmüştür. Kaymakamlar mıntakaları dahilindeki inşaata dair izahat vermişlerdir.

Yeni bütçede inşaat faslı 250 bin liradır. Bundan başka yeni yapılacak yollar için de ayrıca 50 bin lira konmuştur.

Bütçenin inşaat kısmı Dahiliye Vekâletince aynen kabul edildiği için içtimada bilhassa yeniden yapılacak yolların evvelce çizilen projeleri üzerinden en mübrem olanları tefrik ve tespit edilmiştir.

Bütçe bir kaç güne kadar belediyeye gelecektir. Gelir gelmez belediye hummalı bir inşaat faaliyetine başlıyacaktır.

Istanbulun haritası

Istanbulun haritası yeni hudutlara göre Devlet Matbaasında tabedillirken makine kırılmış ve haritanın tab'ı bir müddet için kalmıştır.

Şehir rehberinin Istanbul kısmına ait haritaların tab'ı bitmiş, Beyoğlu cihetine başlanmıştır. Istanbul cihetinin şimdiye kadar hiç yapılmıyan kısmına ait rehber de ikmal edilmiştir.

Almanyadan motosikletle Kap'a!

Almanyadan motosikletle Cenubî Aferikaya gitmekte olan iki alman dün şehrimize gelmişlerdir. Seyahlar bir iki gün sonra Anadoluya geçecekler ve Suriye, Mısır, Habeşistan tarikle Kap'a gideceklerdir.

Yat yerine tayyare

Evvelki gün Bükreşten hususî tenezzük tayyaresile şehrimize geldiğini yazdığımız Amarika zenginlerinden M. Charles Doy ve refikası dün şehri gezmişlerdir. M. Charles Doy son zamanda tayyaresile şehrimize gelen ikinci Amerikalıdır ve yakında daha başkalarının de yine tayyare ile gelmelerine intizar olunmaktadır.

Mahkemelerde

Katil Kim?

Şişli cinayetinin davasına dün başlandı

Bundan bir müddet evvel Şişlide bir cinayet olmuş, Rıfat Ef. isminde biri öldürülmüştü. Fakat bu katil hâdisesinin failî bulunamamış, yalnız cinayet gecesi maktul ile beraber bulunan Ismail ve Acem Ali Ekber isminde iki kişi şüphe üzerine tevkif edilmişti. Zabıta şimdiye kadar yaptığı bütün tahkikatta katilin bu iki kişiden başka birisinin mi olduğunu meydana çıkaramamıştır.

Nihayet Rıfat Efendiyi Ismail ve Ali Ekberin öldürmüş oldukları hakkında kuvvetli kanaat hâsıl olmuş ve maznunlar berayı muhakeme Ağır cezaya verilmiştir.

Dün, katili henüz tamamile tespit edilemiyen esrarlı cinayet davasının Ağır cezada rüyetine başlanmıştır.

Vak'a gecesi Rifat Ef. Ismail ve Acem Ali Ekber muhtelif meyhanelerde içmişler, dolaşmışlar, nihayet Rifatın evine gelmişler. Bundan sonrası tespit edilememektedir. Tahmin edildiğine göre, o gece bu üç kişi arasında sarhoşlukla bir münakaşa çıkmış ve Rıfat öldürülmüştür.

Ismailin, maktulün öveyi oğlu olduğu tespit edilmiştir. Muhakeme bazı şahitlerin celbi için talik edilmiştir.

Emniyet sandığındaki ihtilâs

Emniyet Sandığı memurlarından Irfan Ef. nin vazifesinde 2555 lira ihtilâs etmekle maznun olarak dün Ağır cezadaki davasına devam edilmiştir.

Irfan Ef nin âmiri bulunan Kemal Bey aleyhinde vazifeyi ihmalden dolayı açılan dava ile bu davanın tevhidine karar verilmiş, muhakeme talik edilmiştir

Bütün gazeteleri dava eden adam

Istanbuldaki bütün gazeteler aleyhine, hakkında tahkir edici neşriyat yaptıkları iddiasile dava açan M. Mehmet Zeki namındaki bir zatın muhakemesine dün ikinci cezada devam edilmiştir

Mehmet Zeki B, dünkü celsede aleyhine neşriyat yapıldığı vakit Ankarada bulunduğunu iddia etmiş ve bu iddiasının ispatı için dava ayın 19 una kalmıştır,

Mehmet Zeki B, bütün Istanbul gazeteleri aleyhine dava ikame ettiği için mahkeme salonu her lisandan çıkan gazetelerin mes'ul müdürleri ile dolmuştu.

Lozan gününe hazırlık

Hukuk fakültesi talebe cemiyeti merasim programını hazırladı

Hukuk fakültesi talbe cemiyeti idare heyeti dün saat 14 te bir içtima aktetmiştir. Evvelâ yeni reis intihabı yapılmış ve eski reis Hıfzı Bey yerine ikinci sınıftan Baki Bey intihap edilmiştir. Bundan sonra eski idare heyeti reisi Muhiddin B. in zimmetinde kalmış olan 1600 lira meselesi görüşülmüştür. evelâ noter vasıtasile kendisine çekilmiş olan protestoya gelen cevap okunmuştur. Muhiddin Bey bu cevabında bir sureti hal tavsiye etmekte ve mahkemeye gedilmemesini rica etmektedir. Bu hususta bir çarei hal bulmak üzere üç kişilik bir heyet intihap edilmiştir.

Müteakıben 24 temmuz Lozan sulhunun yıldönümü ve hukukçuların bayramı olması münasebetile yapılacak merasimin programı ihzar edilmiştir. Merasim parlak bir şekilde Darülfünun konferans salonunda yapılacak, müderris ve talebe tarafından Lozan sulhünün büyüklüğü hakkında hitabeler irat edilecektir.

POLİS

Fatih semtini soyup soğana çevirenler

Dört kişilik bir şebeke halinde çalışırlarken yakayı ele verdiler

Zabıta 4 kişilik bir hırsız şebekesini meydana çıkarmıştır. Eto nami diğer Ethem, Süleyman, Sükrü ve Arif isimlerinde olan bu dört kişi Fatih ve Vefa cihetlerinde uzun müddettenberi faaliyette bulunarak bir çok evleri soymuşlardır. Uzun zamandan beri Fatih ve Vefa taraflarında bir çok evler soyulmakta ve failleri bir türlü ele geçmemekte idi. Polisin sıkı tahkikatı neticesinde bu sirkatlerin bir şebeke tarafından yapılmakta olduğu anlaşılmış ve şebekenin izi tespit edilerek bunlardan Süleyman, Eto ve Şükrü yakalanmışlardır. Bunların isticvapları neticesinde şebeke ile alâkadar Arif isminde birisi daha olduğu anlaşılarak buda yakalanmıştır. Gece hırsızlığı yapan bu şebekenin bir çok cürümleri tespit edilmiştir.

Şebeke hakkındaki polis tahkikatı ikmal edilmiş ve dördü de adliyeye teslim edilmişlerdir. Adliye tahkikatına 7 nci müstantiklik vazıyet etmiştir.

Kaçırılan kız bulundu

Kasımpaşada Uzunyolda Fatma H. isminde bir kız ötedenberi İhsan isminde bir gençle sevişmekte imiş. Kızın babası Fatmayı başka birisine vermek istediği için, İhsan kardeşi Mehmetle birleşerek kızı kaçırmışlar. Fakat kız küçük olduğu için aranıp bulunmuş ve ailesine teslim edilmiştir.

Bir üfürükcü

Zabıta Abdürrahim Efendi isminde birisini yakalamıştır. Abdürrahim Efendinin, Sultan ahmetteki evinde büyücülük ve üfürükçülük yaparak halkı soymakta olduğu ihbar edilmiş ve polis tahkikata başlamıştır. Tahkikat neticesinde yapılan ihbarların doğru olduğu tesbit edilmiş ve Abdürrahim Ef. Sultanahmetteki evinde cürmü meşhut halinde yakalanmıştır.

Bu adamın uzun zamandan beri gizli üfürükçülük, büyücülük yapmakta olduğu ve bir çok kimselere muhtelif hastalıklar için nushalar yazdığı, bu suretle bir çok safdillerin paralarını aldığı anlaşılmıştır. Abdürrahim Ef. hakkındaki zabıta tahkikatı ikmal edilerek evrakile birlikte adliyeye teslim edilmiştir.

Abdest alırken

İzmitten İstanbula gelen bakkal Mehmet Ff. Kılıçali camii avlusunda abdest alırken caketinin cebinden 47 lirasile nüfus tezkere ve hususî evrakı bir şahsı meçhul tarafından aşırılmıştır.

Iskân işleri

Talimatnamede müphem görülen noktalar tavzih edildi

Son defa Maliye Vekâletinden gelen iskân talimatnamesinde bazı noktalar müphem ve muhtacı izah görüldüğünden keyfiyet Maliye Vekâletinden sorulmuştu. Vekâletten suallere cevap gelmiştir. Gelen cevap şudur:

1 — Evlerde az nüfuslu aileler için iskânı âdi derecesi üç veya dört oda olmak icap eder. Fazla nüfuslu aileler ise azamî altı odadan ibaret bulunmak icap eder. Vaziyetleri bu şekle uymayanlar veya yukarıdaki şekilden fazla mal alanlar borçlandırılacaktır.

2 — Terfih için verilecek dükkânlara tatbik olunacak muamele bilâhara bildirilecektir. Bu hususta şimdiye kadar verilmiş bir karar yoktur.

3 — Evlerinin altındaki dükkân ve mağaza gibi akarların borçlanması lâzımdır.

4 — İskân ve tedeyyün işlerinin tedviri memurini dahiliye ye aittir. (İskân ve temlik işleri vilâyet idare heyetinin kararile evvelâ metrûk mallar idaresi tarafından yapılmakta idi.

Bilâhara Dahiliye Vekâletinden gelen bir emirle bu iş iskâna devredilmişti. Bunun izahına ait olan mesele budur.

5 — Kanunî istihkaklardan fazla mal almış olan mübadillerin tefevvüz ettikleri işbu şayi kısımlar hakkındaki taahhütleri bakidir. Mezkûr şayilerin bedellerinin affına kanunî imkân ve mesağ yoktur.

Bu maddede Maliye Vekâleti tarafından verilen izahat ayni zamanda mütefevvizler tarafından aldıkları fazla malların affı etrafında yapılan teşebbüse cevaptır. Şu halde mütefevvizlerin teşebbüsleri vekâletçe nazarı itibara alınmamaktadır.

Denizde:

"Balık,, gemisi

Fennî noksanları ikmal edilecektir

İktısat Vekâletinin yeni aldığı balıkçılık gemisinin mevcut noksanları ikmal edilmek üzeredir. Esasen geminin noksanlarını teknik cihetinden yok gibidir. Yalnız teferruat kabilinden noksan olan bazı şeyler ilâve dilmektedir.

Gemideki noksanlar ikmal edilir edilmez kara sularımızda hilinde balıkların vaziyetini tetkik için getirtilen yeni âletler yerleştirilecek ve mütehassıslardan Dr. Sempson gemi ile Marmaraya çıkarak balıkların biyolojisi ve hangi mıntakalarda hangi balıkların bulunduğu hakkında tetkikat yapcak ve bizde ilk defa balık mıntakalrını tayin edecektir.

Bir kaç gün evvel limanımıza İngiliz bandıralı iki balıkçı gemisi daha gelmiştir. Soğuk hava tertibatını haiz olan bu gemilerden biri avlanmak üzere Karadenize çıkmıştır.

Amerikan ticareti bahriye gemisi geldi

Evvelce limanımıza gelceğini yazdığımız Amerikan ticareti bahriye mektep gemisi dün sabah gelmiştir.

San Tutkeç ismini taşıyan bu gemi Amerika bahrî ticaret mekteplerinden birine aittr.

Gemi bir harp sefinesi olmadığı için merasim yapılmamıştır. Geminin içindeki talebe dün çıkarak sehri gezmislerdir.

Cemiyetler:

Sütçüler cemiyetinde inhilâl

Bu cemiyet bir hale ve yola giremedi gitti

Bundan iki sene evvel süt müstahsilleri cemiyetile süt müstehlikleri cemiyeti birleştirilmiş ve bu teşekküle Sütçüler cemiyeti namı verilmişti.

Fakat o zamandan beri bu cemiyette biribirile anlaşamayan iki zümre arasında devam edip duran ihtilâf nihayet patlak vermiştir. Süt müstahsilleri Ticaret müdiriyetine müracaatla İnekçiler cemiyeti namile bir cemiyet yapmalarına müsaade edilmesini istemişlerdir. Ticaret müdiryeti bu müracaatı tetkik etmektedir.

— ... Motörün gürültüsü beynimizi altüst etmişti ve biz müthiş bir sür'atle uçuyorduk, etrafımızdaki bulutları bile göremiyorduk, yanımdaki yolcular sapsarı olmuşlar, heyecandan, korkudan titreyorlardı, arasıra alçalıyor, yükseliyor, hopluyor, yana yatıyor denilir gibi oluyoruz ve yarış yapıyorduk, hasılı fena bir akıbete doğru uçuyorduk ki; bereket versin bu korkulu yolculuğumuz çok sürmedi, selimen ve aminen...

— Oh çok şükür Yeşilköy tayyare meydanına indiniz değil mi ?

— Ne tayyare meydanı birader, sayıklıyor musun, cuma günü otobüsle Boğaza gitmiştim onu anlatıyorum!

Asrın umdesi "Milliyet" tir.

6 TEMMUZ 1931

IDAREHANE — Ankara caddesi No: 100 Telgraf adresi: Milliyet, İstanbul.

Telefon numaraları:
24311 — 24312 — 24313

ABONE ÜCRETLERİ

	Türkiye için	Hariç için
3 aylığı	400 kuruş	800 kuruş
6 „	750 „	1400 „
12 „	1400 „	2700 „

Gelen evrak geri verilmez

Müddeti geçen nushalar 10 kuruş tur. Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir.

Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

Bugünkü Hava

Dün en fazla hararet 28,5 en az 17 idi.
Bugün ruzgâr poyraz
Hava açık.

FELEK

Deli katiller

Bilmeksizin dikkat ediyor musunuz? Bütün katil vak'alarında katillerin hepsi delilik iddia ediyorlar. Delilik taklidi yapıyor ve bir kere kapağı tımarhaneye attımı iş uzayıp gidiyor. Hâkim katilin deli olmadığına ne kadar kail olursa olsun mutahassısın sözünü (deli değildir) diye sarih sözünü aramağa mecbur oluyor

Biraz araştırırsak katilliğin bir nevi hastalık olduğunu iddia edenler bile vardır.. Yani bir katil için uzun uzadı akıl ve sıhhat tetkikatı yaparsak, babasına, büyük babasına kadar çıkarsak belki bir sinirli, bir sarı da bulabilirler. Bundan ne çıkar... Bir can heder etmiş bir canlı eli kırmak için yaptığımız uzun uzun tetkikatı bir hükûmet memuru alırken yapıyor muyuz?...

Deli mi, delice mi, deli taklidi mi yapıyor diyor mıyız?

İki gün evvel birini çarparken yakalanan ve sıracıkta kendini yakalayanı öldüren Ligor namindeki serserinin de ismi deli Ligormuş. Şimdi bu da mı tımarhaneye gidecek!

Adlî merasime el ve dil uzatmak niyetinde değiliz amma, katillerin delilik iddiası artık harbi umumikedi çürüklük iddiasına benzedi....

Bizim kart postal

Hani Amerikaya geçmeye tevcih ettikleri tayyarecilerin hareketlerinden bir iki gün geçince nasıl (artık ümit kalmadı) derlerse benim bundan iki hafta evvel Ankaradan İstanbula gönderdiğim kart postaldan da ümit kalmadı. Artık onu düşünüp te müteessir olmağa lüzum yok.. Bir tuhaf posta memuru arkadaşım var. Bu işi oya açmıştım.

Bana dedi ki:

— Canım ne üstüne düşüyorsun?. Zaten kart değil mi idi?. Bundan sonra gelse de büsbütün kartlaşmıştır, işe yaramaz.

Acaba posta idaresi de benim kadar bu kartın ziyama müteessir midir?..

Anket

Yine bizim aşk anketine avdet ediyorum. (Dâhîi âzam) ın bu husustaki fikri ve sözlerini iki gün evvelki (Milliyet) te okudunuz. Üstadı edep diyor ki;

— Lüsyen! Evet o da bir büyük aşktır. Lâkin kimbilir, genç olsaydım belki onu bu kadar sevmezdim. Başkasını bulamıyorum ki;„

Üstadın aşkta bu kadar (realist) olacağını tahmin etmezdik.. Diyorlar ki; bizim anketçi arkadaş (Nizamettin Nazif) e de müracaat edip aşk hakkında fikrini sormuş ve şu cevabı almış:

— Sus be herif! Belden aşağı fiziyolojik işlerde aşk denilen lâhutî şey aramak budalalıktır. Ben aşk maşk bilmem!

O frenkçenin Amour kelimesini bizde aşk ile tercüme etmek serapa hatadır. Bunun Türkçesi çiftleşmedir. Buna da bir bir anket açarsanız bana gel, sana tümen tümen cevap!..

FELEK

Yolda mektuplar

Otomobilde atalet rekoru nedir? — Eyfel kulesine benzeyen dağ — Afyonlarımız ne halde? — Kaymak gibi bir yol — Sandıklı leblebinin merkezi saltanatıdır — Şoselere nasıl bakmalı ?

13

Kütahya yalnınız ziraat memleketidir. Hububata mütaallik her şeyi istihsal eden bu mıntakanın bilhassa arpaları meşhurdur. Bomonti biralarının imalinde Kütahya arpaları diğerlerine daima tercih edilir. Kütahyanın mahsulatı arziyesi meyanında meşhur olan birde vişneleridir. Gayet sulu ve kokulu olan bu vişneler bilâ mübalağa can eriği kadar büyüktür. Mevsiminde yüzlerce sepet Istanbul, Ankara, İzmir gibi merkezlere sevkedilir ve en yüksek fiatlara satılır.

Kütahyanın sanayii çiniciliği ile halıcılığından ibarettir, denilebilir. Fakat ne yazık ki bu sanatlarda eski revnak ve eski sürüm yoktur. Şimdi, çinicilik yerini kiremit ve tuğlaya bırakmış gibidir. İstasyonun yanında tesis edilen büyük fabrika etrafa iyi tuğla ve sağlam Marsilya kiremidi sevketmektedir. İtiraf etmeli ki evlerimizi süsleyen ve erbabına servet temin etmiyen çinicilik yerine bir günde binlerce parça imal eden kiremit fabrikaları açmak yirminci asır zihniyetine daha çok uygundur!

Kütahyalıları çinileri ve kiremitlerile baş başa bırakarak Afyon Karahisara hareket ediyoruz.

.' Gediz " e dönen kısma kadar iyi olan yol yeni beton köprüyü geçtikten sonra birdenbire fecaat kesbediyor. Zannedilir ki bu şosa istiklâl muharebelerinden sonra yüzüstü bırakılmıştır. Hafif bir yağmurun ıslattığı kilî toprak yolda kaya kaya ve oldukça zahmetle ilerileyoruz. Okadar ki kırk beş kilometroyu ancak üç buçuk saatte kat edebildik. Yani, saatte on iki buçuk kilometre süratla gidiyoruz' bu otomobil için bir atalet rekoru olabilir.

Yolun bu fenalığı kâfi değilmiş gibi motörde geçen günkü gibi gene tekleyor. Artık arızayı öğrendik ya ara sıra durup yerinden kayan pilatini düzeltiyoruz. Fakat bu veçhile de çok zaman gaip ediyoruz. Kütahyadan öğleden sonra çıktığımız için Afyona kadar olan doksan küsür kilometreyi geceden evvel bitirmeğe mecburuz. Çünkü karanlık basınca pilâtin arızasını el yordamile izale kabil olmıyacak ve Inönü yolundaki gibi geceyi nasıl geçireceğimizi düşünerek sinirleneceğiz. Nitekim öylede oldu: Bir taraftan yol, diğer taraftan otomobil arızası ile uğraşırken hava kararmağa başladı ve " Ekret " ismindeki köyün lûtufkâr gençlerinin bulup getirdikleri madenci feneri olmasaydı geceyi paltoları mıza bürünerek köyün kenarında hamamın hiç sönmeyen külhanında geçirecektik.

Nihayet Afyon Karahisarına gelebildik. Kütahyadan çıkalı on saat olmuş ve mutavassıt hesapla saatte dokuz buçuk kilometre katetmiştik.

Otomobil ile Anadoluda seyahat edenlere burada bazı nasihatler vermekten men'i nefs edemeyeceğim: " Yanınıza bir takım plâtin alınız, Ekret köylülerini her zaman bulamayacağınız için yola fenersiz çıkmayın. Gece yarıları dağ başında kalmak istemezseniz bilmediğiniz yerlerde öğleden sonra seyyahate başlamayın; hareket saatiniz güneşin doğduğu saat olmalıdır. Kilometreleri daima üçle zarp edin. Çünkü üç saatte alacağınız yolu, şosaların fenalığından, dokuz saatte kat edeceğiniz muhakkaktır. "

Başıma gelenlere nazaran ben bu kadar tecrübe sahibiyim. makas kırılırsa, otomobolin başka bir tarafı bozulursa ne yapılır? Bunu bilmem onuda eski kurtlarla buralarda mekik dokuyan tecrübeli şoförlere sorun.

* * *

Afyon Karahisar Kütahyaya nazaran çok müterakki bir şehirdir. Heman hiç bir yerde bulunmayan hususiyeti yerden mantar gibi birdenbire sivrilmiş dimdik dört beş taş tepenin arasında bina edilmiş olmasıdır. Bu tepelerin öyle garip bir manzarası var ki insan bunların tabiî olmadığına, Mısır firavninlerinin yaptırdıkları ehramlar gibi "fantazist„ bir kaç hükümdarın nam bırakmak için bunları ovanın ortasına birer birer koyduklarına hükmedecek oluyor.

Şehrin tam arkasına isabet eden en yüksek tepenin üstünde bakiyesi halâ duran bir kale vardır ki hususî bir yoldan çıkılıp gezilebiliyor. Fakat " Eyfel " kulesi gibi sip sivri ve up uzun tepeye tırmanmak için iyi bir " Alpinist " olmak lâzımdır.

Afyon Karahisar, Anadolunun "kabili sükna„ şehirlerinden biridir. suyu temiz, elektriki muntazam çalışır, bilhassa yazın gezilecek yerleri mevcuttur, gözün zevkini temin eden zarif binaları olan şirin bir kasabadır.

Burası da Kütahya gibi bilhassa ziraatle geçinir. Başlıca mahsulü hububattan sonra afyondur. Son senelerde afyonun fazla para ettiğini gören zürra bol bol afyon yetiştirmişlerdir. Bu sene afyon fiatlarının mühimmini yüksek fiatla satın almışlardır. Bu sene afyon fiatları düşünce piyasanın ilk açıldığı günlerde afyon nisbeten düşkün fiatlara satılmış ve daha sonraları da düşkünlük devam ettiği için artık hemen hemen alınıp satılmaz bir meta haline gelmiştir. Köylü de tüccar da bu halden çok müteessirdir.

Umit edelim ki murahhaslarımızın da iştirak edecekleri afyon konferansından afyoncularımız için iyi neticeler istihsal edilsin.

* * *

Kahvelerde bardak bardak satılan taze Afyon Karahisar maden suyundan bol bol içip böbreklerimizi temizlediğimize kani olarak "Sandıklı„ ya hareket ediyoruz. Yol —Şoför tâbirile— kaymak gibi... Kilometreleri sürati berkiye ile birer birer arkamızda bırakıyoruz. Bu şerait dairesinde artık kilometreleri hakiki kıymetlerile ölçebilirsiniz.

Şandıklının veçhi tevsimi Afyonun sivri tepelerine mukabil bu küçük kasabanın da bir sandık gibi dört köşeli bir tepenin yanında vücude gelmiş olmasındadır.

Afyon Karahisardan daha fazla afyon yetiştiren Sandıklı "Leblebi„ nin merkezi saltanatıdır. İstanbulda leblebici dükkânlarında pek mütevazi ve mide bozan bir yemiş olarak yan gözle bakmağa ancak tenezzül ettiğimiz leblebi buranın ehemmiyetli bir ihracat malı ve servet membaıdır.

Tabiat sahibi bir aşçının dükkânında koyun eti—buralarda dahaçok keçi yenir— pilâv ve mahallebiden mürekkep temiz pişirilmiş bir yemek yedikten sonra "Dinar„ a doğru yola çıkıyoruz.

Yol ayni iyiliği muhafaza ediyor. Bir kaç sene evvel tamir edilen bu şosenin iyi kalmasının sebebi, muayyen mesafelerde tesadüf ettiğimiz tamiratı mütemadiye klübelerinin metruk olmaması, bunlarda sakin yol bekçilerinin bozulan kısımları hemen tamir etmeleridir.

Bu tarzı idare bütün şoselerimiz de tatbik edilse yollarımız vaktinden evvel bozulup harap olmaz ve her iki üç senede bir, binlerce lira sarfını müstelzim mühim tamirata mahal bırakılmaz.

Şimdi, korkunç bir virajı döndükten sonra gayet mebzul bir suyun çevirdiği değirmenleri geçerek Dinara giriyoruz. Dinar, İzmir — Eğirdir demiryolu üzerinde küçük bir kasabadır.

Ispartaya akşamdan evvel yetişmek için terkettiğimiz Dinarda yeni inşa edilen mekteple yanındaki "Dinar palas„ oteli zevkle seyrettiğimiz iki binadır.

Kabil olsaydı da geceyi bu zarif otelde geçirebilseydik.

EN. E.

Yaz mevsimi için
BEBEK'te
Kiralık Yalı
Dalyan önünde Salp Bey yalısı möbilleli olarak kiralıktır. Derunundakilere müracaat

Ucuz fiatla Satılık Piyano
Beyoğlunda Olivo sokağında 1 numerolu Ekrem Bey apartımanına müracaat.

Çapraz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	M	E	T	A	F	İ	Z	İ	K	■	K
2	E	L	İ	M	■	L	■	L	İ	R	A
3	T	E	R	■	B	İ	Ç	İ	M	■	R
4	E	M	E	L	■	K	A	M	Y	O	N
5	L	■	■	İ	N	■	M	■	A	L	A
6	İ	S	■	B	A	L	■	■	■	A	V
7	K	E	■	A	L	E	V	■	A	G	A
8	■	K	E	S	E	■	M	A	S	A	L
9	S	İ	M	■	■	F	■	K	I	N	■
10	İ	R	İ	■	H	A	R	A	R	■	A
11	F	■	■	K	E	M	E	R	■	O	K

Dünkü şeklin halli

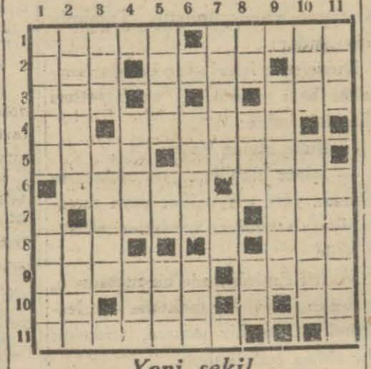

Yeni şekil

Soldan sağa

1 — Zarar (5) Eşeğin sırtındaki (5)
2 — İyi (3)) Dünya (4) Nota (2)
3 — Sakal (3) Vücudün suyu(3)
4 — Yemek (2) Cümlenin taneleri (6)
5 — Dost görünmek (4) Geri değil (5)
6 — İmansız (5) Büyümek (4)
7 — Dil (5) Bir vilâyet (3)
9 — Ezan okunan yer (6) Namaza davet (4)
10 — Hâyâ (2) Bir ırk (3) Uzağa işaret (2)
11 — Çok söyliyen (7)

Yukardan aşağı

1 — Ziyan (5) Yüz (5)
2 — Alâka (6) Para (4)
3 — Sin (3) Doğru değil (5)
4 — Yetişir (4) Iyi (3)
5 — Feryat (4) Dumanın bıraktığı (2) Sır (3))
6 — Para (4) Eziyet (3)
7 — Alçak (5) Sual (2)
2 — Masset (2) Ben (3) Uzuv (2)
9 — Sebze (7)
10 — Tavır (3) Yapmak (6)
11 — Fransada nehir (3) Meyva (6)

TEŞEKKÜR

Bricik oğlumuz Vahidin ölümünün elîm kederlerini teselli etmek için cenazesine ve ziyarete gelen hanımefendi ve beyefendi kardeşlerime ve gerekse mektup ve telgrafla taziye gönderenlere en samimî hürmetlerimizi takdim ederiz.

Emin Nuriye Emin,

ROSEMAIL
DİŞ MACUNU
Dişlere emsalsiz bir beyazlık ve parlaklık vermekle beraber diş etlerini kuvvetlendiren yegâne diş macunudur.

Devredilecek ihtira beratı

"Sun'i kösele„ hakkında olan bir ihtira beratı talebi için İstanbul vilâyeti celilesine 10 Temmuz 1929 tarih ve 11657-885 numara ile mukayyet müracaat üzerindeki hukuk bu kere feragğ veyahut icare verileceğinden mezkûr ihtirai satın almak veyahut isticar etmek arzusunda bulunan zevatın İstanbul Bahçekapı Taş han No 43—48 de mukim vekili H. W. STOK Efendiye müracaatları.

SON DAKİKA

Toptan

O gün muhavere, hayattan umumî bir şikâyet hâlini almıştı. Efkâr, hayatın insanlara sıkıntı, ıztırap ve kederden başka bir şey saklamadığında müttefikti.

İçlerinden bir tanesi sıhhatinden şikâyet ediyordu. Daha çocukluğundan beri hastalıklardan kolleksiyon yapmağa başlamıştı. Evvelâ klasik kızıl tifo dan başlamış, ondan sonra öldümeyip te çektiren bir çok mikrop maceralarına dalıp çıkmıştı. Doktor ve ilâç parası vere vere top atmamak için kızlarından birini bir doktora, ötekini de bir eczacıya vermişti. Her iki damadının ihtimamlarına rağmen hâlâ hastalıktan baş alamadığını söylüyordu. Zavallı adam cebindeki kutudan bir kaç hap yutmak için sesini kestiği zaman, öteki sükûttan istifade ederek derdini açtı. Bu adamın da karısı vefasızlık ediyordu. Bir gün bakkal çırağı, bir gün meşhur bir muharrir, bir gün de mutavassıt bir vatandaş..

O da derin derin içini çekerken, üçüncüsü de borsadaki aldatıcı meddü cezirlerden bahsetti. Bir gün bilmem hangi esham üzerine, başka zaman bilmem hangi tahvilât üzerine, daha başka bir gün bilmem hangi aksiyon üzerine oynamış ve serveti güneşe bırakılmış kar gibi eriyip gitmişti.

Yalnız bu dertlilerin ortasında bir kişi terütaze ve dim dik duruyordu. Bu kadar acı hikâyelerin ortasında bile dudağındaki ezelî tebessüm zail olmamıştı. Dertliler, kendilerinden olmayan bu adama sinirlendiler;

— Peki senin hiç derdin yok mu? didiler. Hayatın hep refah ve saadet içinde mi geçti? Allah aşkına bu taliin sırrı nedir, söyle de istifade edelim.

— Dostlarım, evet böyle bir sırrı ben çok evvelden keşfettim. Size de söyleyeyim. Fakat artık sizin için vakit geçmiştir, bu sırdan istifade edemezsiniz. Bilirsiniz ki, dertler bütün faniler için ayni şeylerdir. İnsanların asıl hatası bu dertleri, bütün hayat yoluna perakende olarak dağıtmalarıdır. İlâcı kaşık kaşık içerler. Halbuki ben sade, fakat dahiyane bir fikirle ilâcı bir hamlede bitiriverirm.

Nezleden vebaya kadar ne çeşit hastalık varsa, mikroplarını vücudüme zerk ettirdim ve bu suretle tabiate karşı borcumu ödedim. Şimdi her hastalığa karşı muafım. Toplanmış paralarım vardı. Onu çürük ve şüpheli bir sandığa yatırdım. Sahibi iflâs etti, bizim paralar da gitti.

Şimdi en nazik meseleye geliyorum. Evliyim. Karım, daha izdivacımızın ilk günlerinde bir zacında bazı serbeslikler göstermeğe başladı. Anladım ki buna bir çare bulmazsam, müdevali inkisarı hayallere uğrayacağım. Hissî romanlardaki kahramanlar gibi, karımın bir genç kolun taze adalelerine kendini bırakacağını, sonra başka bir yerde meşhur bir adamın zekâsına hayran kalacağını, daha sonra da bir şairle his ortaklığı yapacağını anladım. Hislerini, kalbini ve zekâsını sür'atle tatmim için bunlara münasip hem tipten birer nümune intihap ettim ve karımı nümunelerimin yanına salıverdim. Bir ay içinde karıcığım hissini de, kalbini de zekâsını da tatmin etti. Başkaları bu bir ayı on, onbeş sene sürdürmeğe sebep oluyorlar.

Evet, çok şiddetli ıztıraplar duydum. Fakat bunlar artık bitti. Şimdi daha bir rubu asır yaşayacağımı tahmin ediyorum. Bu hayatım borsa darbelerinden, mikropların hiyanetinden karımın vefasızlığından azâde geçecek.

Sahibinin Sesi

En son çıkan Türkçe Plâklar

KEMANİ NUBAR Efendi
AX 1330 No
Segâh Taksim
Şefkefza Taksim

HAFIZ ÖMER BEY ve MAHMURE HANIM
AX 1341 No
Şu dünyanın anasını satalım

HAFIZ ÖMER BEY
İzmir coşgunu.

HAFIZ AHMET HAMDİ BEY
AX 1272 No
Millî türkü: Karanfil su tasında.
Nazilli türküsü: Nazillinin çeşmeleri.

YOZGATLI HAFIZ SÜLEYMAN BEY
AX 1271 No
Millî türkü: Bağa girdim üzüme.
Millî türkü: Kebap şiş.

SEYYAN HANIM
AX 1360 No
Ayrılık. Tango
Mazi. Tango

Yangın Hayat Nakliye Kaza Otomobil
ANADOLU
SİGORTA ŞİRKETİ
Türkiye İş Bankası tarafından teşkil edilmiştir.
Adres: 4 üncü Vakıf Han | Telefon: İst. 531 | Telgraf: İmtiyaz

Milliyet„ in Edebî Romanı : 31

— BİRİNCİ KISIM —

Bürhan Cahit

Şeyhe bir hayvan vereyim mi?

— Tabiî. Yalnız kıt'a kumandanının ben olduğumu söyleme şeyhin ağırlığını, eşyasını gözden geçirdikten sonra konuşuruz. Nasıl müteessir mi?

— Çok.

— Hain!

Yüzbaşı Sedat geldi:

— Arapların iki yüz yetmiş hayatı var. Yedi yüz yirmi kişisirdir.

Kumandan emir verdi:

— Bizim yaralıları hayvanlara yükletin. Araplar yaya kalınca denizden çıkmış balık gibi can verirler.

Ve hareket istikametini: Yürüyüş nizamını tayin ettikten sonra geceyi daha ziyade tren yolu hizalarında geçirmek üzere şimali garbî istikametine yürüdüler.

Kumandan Celâl ileri hatta yüzbaşı Rifati yolladıktan sonra kendisi bu küçük harp meydanını dolaştı.

Bu mıntakada en büyük Arap aşireti şeyh Sadunun kabilesi idi. diğer perakende kabileler şeyhleri mevcut olmayınca mühim ve kuvvetli bir harekete cesaret edemezlerdi.

Buna rağmen emniyet tertibatı alarak gece yürüyüşüne devam eden kaymakam Celâl hile ve ihanetin timsali olarak bildiği Arapların ânî bir hareketini hesap ederek esirleri yürüyüş kolunun ortasına aldırmıştı

Bölükler çölün vahşî sükûnetini yırtan kılıç, nal ve matara sesleri içinde şimal istikametine yürürken Kaymakam Celâl alev alev yanan hurma dallarının ışığında Türkle Arabın boğaz boğaza geldiği bu mücadele sahnesini son bir kere daha gözden geçirdi.

Arapların zayiatı çoktur. Mitralyöz ateşine uğrayan cephelerinde insanlar ve hayvanlar biribiri üzerine bir kalın duvar gibi yığılmışlardı.

Henüz can vermemiş bir fellâh başını kumlara sokmuş:

— Dahilek, Dahilek! diye inliyordu.

Onun az ilerisinde bir Türk askeri arka üstü düşmüş, boğazından geçen bir hançer onun temiz kanını bu meş'um çöle akıtıp kurutmuştu.

Kumandan Celâl hayvanından atladı. Eğildi ve bu ihanet kurbanı Türk kahramanının muharebelerde, çöllerde yanıp bronz haline gelen alnından öptü.

— Allahın rahmeti senin ve arkadaşlarının üzerindedir. Dedi. Dilerim ki sen ve arkadaşların tarihî bir cinayetin son kurbanları olasınız.

Hırsla ve asabiyetle hayvanına atladı, mahmuzladı.

Arkasından dolu dizgin gelen emirberi ile bir ok gibi çölün sıcak ve karanlık havasını delerek şimale doğru yürüyen kıt'aya iltihak etti.

* * *

Kaymakam Celâlin kumandasındaki Yıldırım kıt'ası (Homa) bahçelerine vasıl oldu.

Ciddî gece yürüyüşü askeri ve hayvanları yormuştu.

Kasaba yanındaki kuyuların başında mola verdiler.

İleride hareket eden yüzbaşı Rifat şifahî raporunu kumandana gün doğarken verdi:

"Düşman Şam'ı işgal etmiş, fakat süvarisi takip hareketini gevşetmiştir. Hama ve hunus istikametine ric'at eden muhtelif sınıflara mensup kıt'alar ancak (Halep) te tanzim edilebilecektir.

Perakende kıt'alara, Türk ahaliye ve zabitan ailelerine karşı Arap kabilelerinin tecavüzü son dereceye varmıştır. Araplar (Lübnan) dan askerle beraber ric'at eden beş Türk ailesini işkence ile öldürmüşlerdir.

Şamdan şimale hareket eden bir piyade bölüğü tren yoluna yarım saat mesafede bir Arap çetesinin hücumuna uğramış ve faik kuvvetlerle vuruşan araplar piyade bölüğünü tamamile imha etmişler. Ve yaralıları da öldürmüşlerdir„

Yüzbaşı Rifat'ın (Hama) mevki kumandanlığından aldığı bu haberler esasen kasabaya akın akın gelen silâhlı, silâhsız asker ve ahali tarafından heyecanla ilân ediliyor ve ric'at kuvvetlerinin yürüyüş istikametinde peyda olan bu taze düşmanın kadın, erkek, çocuk ve silâhsız ayırt etmeden cenuptan dönen Türk kafilelerini vurduğu söyleniyordu.

Hattâ henüz Türk askerlerinin idaresinde bulunan kasabalardaki Araplar bile husumetlerini fiilen hissetmeğe başlamışlardı.

Geceleri Hama sokaklarında hançerlenmiş Türk askerleri görülüyordu. Bu haberler köyde kuvvetli bir arap aşiretini cürmü meşhut halinde yakalayıp kıskıvrak eden Yıldırım kıt'ası içinde derhal yayılıverdi.

Kaymakam Celâl güneş yükselirken karargâh kurduğu serin kuyu başında Şeyh Sadunun ağırlığı olan iki hayvan yükü eşyayı tetkik etmeğe başladı.

Kumandanın aradığı şeyhin evrakı idi.

Ve bunları meşin, büyük bir heybenin içinde buldu.

Arapça ve Fransızca yazılmış olan bu kâğıtlar kalın bir tomar teşkil ediyordu.

Kumandan Celâl arkadaşları içinde arapçayı en iyi öğrenen yüzbaşı Enverin yardımile bu dosyayı tetkike başladı.

İlk eline geçen Miralay Hüpson imzalı bir rapordu. Bunda Şeyh Sadun'un şifahî talimat almak üzere tebdili kıyafetle Berut'a giderek rıhtımda İsmail Homut ismi altında tütün ticareti yapan Britanya ordusu Şark istihbarat şefinden yüzbaşı Paker'i görmesi emrediliyordu.

Kumandan Celâl bunu okurken titriyordu.

Bu İsmail Homut'un casusluğu hakkında ona Şam'da iken rapor vermişlerdi. Bu işi beraber çalıştıkları Alman istihbarat şefi fon Kilinder'le görüşürken inatçı Alman bunun kat'iyen doğru olmadığında ısrar etmişti.

Kumandan Celâl bütün muhabere devamınca Berut'ta çalıştığı sabit olan bu adamı o zaman Alman zabitinin sözüne inanarak serbest bıraktığına kızıyordu ki yüzbaşı Enver okuduğu Arapça bir kâğıdı tercüme etti:

" Şeyh Sadun'a (Aliye) den yazılıyor, dedi ve okudu:

"Türk divanı harbi bugün casusluğu sabit olan yirmi iki Arabı idam etti. İstihbarat dairesi sıkı hareket ediyor. Yeni bir

(Bitmeci)

cliste cereyan eden müzakerat bila mütalea hain harfine neşredilecek..

(Başı 1 inci sahifede)

muhatap addettiğimiz bu suale spet cevap veriyoruz.

Hükûmet kendisine verilen salâhileri isabetle tatbik eylediği kanaadedir.

stizahın diğer mevzuu, cereyan n ahval mevcut olan tedbirlerin olmadığını meydana çıkarmış- Bu hususta hatiplerin müşahele i dinlemek isterim ki bizim de bir müşahedelerimiz vardır. Eğer clis mütabık olursa alınması lâ- n olan tedbirler hakkında uzun adıya izahat arzederim.„

Süreyya Beyin beyanatı

Başvekili müteakıp birçok hatip- söz aldılar. Kürsiyi ilk işgal eden ksaray Meb'usu Süreyya Bey ol- Genç meb'us ezcümle dedi ki:

— Hükûmetimizden yaptığımız izah takririni imzalıyanlardan bi- i de benim. Takririmizin mânası- tavziha lüzum görmüyorum. Tak sarih birvuzuh ile yazılmıştır. Yal z bizi bu takririn yazılıp verilme- ne icbar eden vakayi ve gidiş tar- na bakalım.

Sezdiğimiz mâna

Yüksek Türk inkılâbının müvace- esinde bazı neşriyata temas mecbu- yetini hissediyorum.

Süreyya Bey bu münasebetle "Ya n„ ve "Son Posta„ gazetlerinde kan bazı makaleler ve fıkralardan arçalar okudu. Bunlar üzerinde tah ller yaptı ve ilâve etti.

— Sezdiğimiz mâna şudur ki: Şe- bir düşmanlık, menfur bir hiya- et, hakikî bir Cümhuriyet hainliği arşısındayız. Endişemiz bu yüzden ir. Yoksa samimî bir muhalefet ve erbest münakaşaya daima taraftaız. Kirli eller, çok mühterem ve müit olan matbuat serbestisini bir paavan yaparak bir kaç gazetenin düş an parasile çıkmasına ve rejime hücum etmesine müsaade edemeyiz.

Memleket düşman çizmesi altında inlerken

Idraksiz, faziletsiz insanların ne yapmak istediklerini hepsini, hepsini çok iyi biliyoruz. Bu hilkatte olan insanlar hakkı, istiklâli, şerefi bir tarafa bırakırlar. Zira onlar, memleket düşman çizmesi altında inlerken daha ihanetkâr işler yapmışlardır. Düşman ve Sultan ordularına girdiler. Millî kuvvetler cephelerde çalışırken onlar milleti ciğerinden, kalbinden vurmak istediler.

Onlar bugün Dumlupınar gibi Türk tarihinde ve inkılâbında başlı başına bir sembol olarak kalacak olan Dumlupınara bile mazidir... demek küstahlığında bulundular.

Kontrol

Matbuat bir müessesedir. Hürriyet bir hak. Istanbul tramvaylarına kontrol vazediyorsak matbuat ta bir haktır. diye neden onu kontrolsuz ve kayıtsız bırakıyoruz. Bizim memleketimizde bilhassa bu nokta şayanı dikkattir Bizde nasıl oluyor da bir adamın elinde koca bir cemiyetin vaziyeti kontrolsuz ve kayıtsız tevdi ediliyor

Nasıl ki..

Hükûmetimizden bu noktayı soruyorum: Nasıl ki bir cebe el sokan bir yankesici yakasına polis yapıştığı zaman şahsın hürriyeti iddiasında bulunamazsa, kırılan kalemler de tahrir hürriyeti var, diye ortaya çıkamaz.. Teşkilâtı esasiye kanunu namuslu vatandaşların kanunudur, namuslu vatandaşlara verilen hüsnü istimal kanunudur.

Bir Alman âlimi: "Hürriyet bağlılıktır, vazifedir, mesuliyettir ve müşterek duygudur„ diyor. Ben matbuat için kat'i tedbirler alınmasını talep ederim.„

Mazhar Müfit B. ne diyor?

Süreyya Beyin çok alkışlanan nutkunu müteakıp Mazhar Müfit Bey söz aldı. Denizli meb'usu muhalif matbuatın bugün yürüdüğü yolu ve bu neşriyatı yapanların kısa bir kroki sini çizdi. Ezcümle dedi ki:

— Bu gazeteler diyorlar ki; şimendifer yapılır mı?.. Araba var, kağnı var.. Ölülerimizin yattıkları topraklar üzerine ray dizilir mi? Bunlara cevap veriniz... O halde yapmayalım.. Bu sefer diyecekler ki; Efendiler bu ne gerilik, bu devirde herkes hava seferleri ihdas ederken hâlâ kağnı ve araba mı?.

Maske altında

Tasarruf devri başlıyor. Memur adedi azalıyor, sefalet artıyor avazeleri başlıyor. Tasarruf yapmayalım, memur çıkarmayalım... O zaman diyecekler ki: Efendiler nedir binlerce adamı devlet sinesine almış besleyor, bu israf nedir?

Serbestii matbuat maskesi altında milletin en yüksek bir makamına ve eşi olmıyan bir insana, Gaziye kadar dil uzatıyorlar.

Sonra matbuat hürriyeti... diye haykırıyorlar.,

Kemalizm

Biz tarihin hiç bir memlekete yazmadığı ıstıraplardan, felâketlerden ders alarak demokrasiyi biliriz. Bizim demokrasi başka demokrasidir. Biz ancak vatanın itilâ ve refahına çalışarak önümüzde yürüyen Büyük Gazinin demokrasisini biliriz. Biz bir mektep bir meslek mensuplarıyız. O meslek Kemalizmdir. Biz Kemalistiz.

Mazhar Müfit Bey bundan sonra memleketin her tarafına zehir saçan gazetelerin bu nevi neşriyatına karşı tedbir alınmasını mevcut matbuat kanunu kâfi gelmiyorsa bu kanunun tebdil edilmesini ısrarla talep etti. Ve hürriyeti matbuatı boğmayı, öldürmeyi aklından geçirmediğini, bilâkis matbuat hürriyetini yaşatmak için böyle bir tedbire lüzum olduğunu söyledi.

Tahripkâr tesirler

Müteakıben Ziya Gevher Bey söz alarak matbuat aleyhine söz söylemek için kürsüye, çıkacağını şimdiye kadar hiç tahmin etmediğini ve bu halden müteessir olduğunu, muhalif gazetelerin gençlik üzerinde en tahripkâr tesirler yapmak istiyen mücrimler olduğunu, bu hareketin bir formül altında cereyan ettiğini ve o formülün adına hürriyeti matbuat denildiğini ve bu hürriyetin suiistimal edildiğini söyledi ve şu cümlelerle sözüne nihayet verdi:

"— Bunların siyasî tahribatından ziyade ahlâk düşkünlüğü tahribatı da vardır ki bu daha mühimdir. Bunlarla mücadele zamanı geçmiştir.„

Ahmet İhsan B. kürsüde

Bundan sonra, Ahmet İhsan B. kürsüye gelerek: "Muhterem arkadaşlarım, bütün efkârı temsil eden matbuatın en eski mensubuyum„ dedikten sonra hariçte cereyan eden sözlere nazaran Mecliste âmirler olduğunu ve bu âmirler söz söyledikçe eller kalkar zümü hâsıl olduğunu ve bu zehabın eskiden kendisinde de mevcut bulunduğunu itiraf ettikten sonra dedi ki:

— Fakat Meclise geldikten sonra bütün kalbimle millete söylüyorum ki inanınlar; burada samimî çalışmak vardır. Hariçteki sözler hep herzedir.„

Bir tarihçe

Ahmet İhsan Bey bundan sonra tercümeihalini anlatarak 1307 senesinde aldığı ilk müsaadede ziruh resim koymamak şartile Servetifünûnun çıkarılması imtiyazını aldığını söyledi:

"— Sordum ölü resmi koyabilir miyim? Bu kadar zamanda, bu kadar fark görülebileceğini tahmin etmezdim. Bu farkı içtimaî inkılâp yaptı. Kadınları açtı, fakat bunu çalışsınlar diye yaptı. Harf inkılâbını yaptı, bu inkılâp milletin her tabakasına girdi.

Bunun neticesinde bu fena gazetelerin tehlikesi arttı. Çünkü köylüler de okumağa ve o zehirleri yutmağa başladı. Hükûmet otoritesi aleyhinde yazılara müsaade edilirse nihayet iş anarşiye gider. Ben matbuatın, halka irfan, edep ve terbiye dersi vermesini istiyorum. Hürriyeti matbuat mukaddesata hürmetle kaim olur.

Matbuat şakilerinin önüne geçmek için

Bir gazete geçenlerde Taksim abidesine para buluyorlar da verem hastanesine para yok, derler diye yazıyordu. Şimdi bu gazetenin ismini söylemiyeceğim. Çünkü gazete ciyim. (Bunu yazan ya deli, ya alçak olmalıdır sesleri) Abdülhamit Babıâliyi körletmek ve sarayı yükseltmek istiyordu.

Bu, efendiler bu rejimi çürütmeğe çalışırlarsa, kimi yükseltmeğe çalışacaklar? Matbuat şakilerinin önüne geçmek için istizah takririne imza koydum.

Ali Saip B. (Kozan) atıldı:

— Men'i şekavet kanunu var!.

Ahmet İhsan B. devamla:

— Mademki halk gazetelerin yazdığı her şeye inanıyor. Ona göre matbuatı da düzeltmek lâzımdır. Ahlâk ve fazilet aleyhindeki neşriyat bu işin ar kısmıdır. Biz de ar kelimesini arsızlıkla karıştırdılar. Ifrat, tefrit, iptidaî akvamın alâmeti farikasıdır. Biz iptidaî bir millet değiliz. Matbuatı medeniyet ve fazilete irca için, fenalarını bağlamak için bir kanun yapılsın.

Şeref Beyin beyanatı

Bundan sonra Şeref B. (Edirne) kürsüye geldi:

"— Dört, beş maskara, hürriyeti matbuat namına bütün milletin meşru hakkına tecavüz ederlerse asla düşünmem, onları çiğner geçerim. Bütün arkadaşların izah ettikleri gibi, bunların yaptıkları maskaralıkları düşündükçe cidden elem duyuyorum.

Zavallı Nadi! Ben bilirim ki ilk defa küçücük bir makine getirmek için zavallı Nadi'nin beş parası yoktu.

Ben eminim ki İsmet Paşa hükûmeti bir kanun yapacaktır. Fakat bu kanun kat'iyyen kâfi değildir. Inkılâp için bu, kâfi mi?

Refik B. (Konya) — Asla!..

Şeref B. (devamla) — Biz menfi her şeyi çiğniyeceğiz. Inkılâbın yürümesine mâni olacak hürriyet olamaz!„

Ciddî bir tehlike

Müteakıben söz alan Refik Bey (Konya) devam eden neşriyatları itibarile ciddî bir tehlike olan bazı matbuatın bir çok zaman evvelki matbuatın vaziyetini hatırlattığını, o zaman bunlar yüzünden vatanın ne büyük tehlikeye düştüğünü anlattı:

— O zaman da hürriyet gidiyor! Diyorlardı. Zavallı hürriyet! Senin namına ne cinayetler işlendi! Bu adamların da akıbeti diğerleri gibi olacaktır, ve olmalıdır.

Artık kâfi

Daha ziyade müsamaha edersek bunların açacakları yaraları telâfi için çok uğraşılacaktır. Hücum inkılâbadır. Bunlar millî idareyi yıkmak istiyorlar (yapamazlar sesleri) artık kâfi, bu, tahammülse yetişir. Bunların hadlerini bildirmek zamanı gelmiştir, hattâ geçiyor... (zamanıdır sesleri).

Bundan sonra Yunus Nadi, Turgut, Eskişehir Meb'usu Emin Beyler beyanatta bulunmuşlardır.

Yunus Nadi B. in izahatı

Yunus Nadi B. uzun beyanatta bulunmuş, matbuatın bugünkü vaziyetini izah etmiş ve ezcümle demiştir ki:

— Mutlak surette iyi olan her şeyin içinde olduğu gibi matbuatta dahi zaman zaman tıpkı çok güzel bir çiçek tarlasına karışan yabani, muzır hattâ zehirli otlar kabilinden fena unsurlar da bulunabilir. Bu fena unsurların mazarratlarını izale ederken alelitlâk iyi olan matbuatın çok kıymetli faidelerinde herhangi bir noksana meydan vermemek birinci derecede nazarı dikkate alınacak bir vazifedir.

Ali Saip Beyın beyanatı

Yunus Nadi Beyi takiben Ali Saip Bey (Urfa) dedi ki:

— On iki seneden beri matbuat kanununun tâdili ile uğraşan bir arkadaşınızım. 5—6 serserinin her ne pahasına olursa olsun gemi azıya alarak acaba cümhuriyeti yıkabilir miyiz. Zehabına düştüler. Senelerden beri bu gibi hâdiselere şahit olduk.

Çerkes Ethemin avenesi

Çerkes Etem hiyanet etti, düşman cephesine iltihak etti. Fakat bütün avenesini birlikte götüremedi. Arif Oruç bunlardan biridir ve memlekette kalanların hiyanete geçenlerin den biridir.

Tarikati Salâhiyeciler, Izmir sui kastını hazırlıyanlar, Menemen vak'asını ihdas edenler acaba tamamen yakalandılar mı? Menemende ismi geçmiyen, fakat alâkası dolayısile kaçan Abdülkadir Kemalî bunun bir misalidir.

Acaba Arif Oruç, Zekeriya, Kadri, İsmail Hakkı, Zeynel Besim, Sırrı neşriyatlarından maksatları nedir? Zamanı geldi mi zannediyorlar.

Ali Saip Bey, bundan sonra, isimlerini saydığı bu gazetecilerin mazileri hakkında kısa cümlelerle meclisi tenvir etti.

İzmirde, işgal zamanında

— İzmirde bir Sırrı vardır, dedi. Buna kirye Sırrı derler. Işgal zamanında Rumca bir gazete çıkarmıştır. Ve bu "mukaddes mavi bayrak dururken, bu kırmızı bayrak ne oluyor?„ diye yazı yazmıştır. Bunun avukat bir arkadaşı da vardı. Arkadaşını linç ettiler. Bu adam kaldı.

Olmuş bir hikâye

Ben Şeyh Saide sormuştum. Isyanı neden yaptın? diye gazetelerin neşriyatından cür'et almıştım. dedi.

Işte bugün ortalığı körükliyen malûm şahıslardan Arif Oruç hakkında olmuş bir hikâye: Anadoluya geçtim, harbe iştirak ettim. diyor. Bu Arif Oruç bir gün Istanbuldan Anadoluya bir kafilenin yola çıktığını görüyor. Bunlarda para var zannile peşlerine koşuyor. Yolda ipsiz Recep diye bir çeteye tesadüf ediliyor.

İpsiz Recep, 30 bin lira

Akşam olunca Arif Oruç ipsiz Recebe yanaşıyor. Ona diyor ki: Bu yanımdakiler İttihatçılardır. Mustafa Kemale 30 bin lira götürüyorlar. Bunları boğalım, paraları alalım. Ipsiz Recep bu teklifi kabul etmemiş, ben ıslahı hal ettim, demiş!..

Anadoluya vatanı kurtarmak için geçtim ve kafilede diğer vatandaşları keyfiyetten haberdar ettim diyen Arif Orucun timetini meydana vuran bir mesele.. Bu kafilede bulunanlardan bir çok kimseleri şahit gösterebilirim.

Gazeteci Sadri Etem Bey, Devlet demir yolları sabık müdürü Haşim Beyin biraderi Salâhattin Bey, yeni sinema sahiplerinden Hüseyin Bey.. Işte aleyhimizde yazı yazanlardan bir tanesi.

(Salonda bir ses: Tuh.. Allah cezasını versin.)

"Zekeriya'ya gelince..„

Zekeriyaya gelince, bu adam son zamanlarda misyonerler aleyhine yazı yazıyor Sakın aldanmayınız. Bu adam misyonerler tarafından okuttu rulup memlekete hediye edilmiştir.

Rasih Bey (Antalya) bağırdı:

— O dönmeydi, hiristiyan mı olmuş?

Ali Saip Bey (Devamla) — Misyonerler Ermeniden başka bir millete emniyet etmezler. Bir Rumu veya Museviyi götürüp okuttuklarını işittiniz mi? Yalnız Zekeriyayı ve karısını mütarekenin kanlı günlerinde okutmaya götürdüler.

30 — 40 katlı apartıman gören bu adam memleketimizde 2 katlı apartımanı neden çok görüyor.

Veremli kadın ve çocuk resimleri nin mânası nedir? Bunları mahsuş yapıyor. Unutmamalıyız ki bu adam Meçhul asker aleyhine yazı yazdı ve İstiklâl mahkemesinde 3 seneye mahkûm oldu.

"Yılmaz'a gelince..„

Yılmaza geçiyorum. Kadri Düyunuumumiyede yetişmiş bir adamın oğlu imiş. Gazetecilikte en evvel Alemdarda çalışmış. Pehlivan Kadri ve Refi Cevat hainlerinden ilham almış. Sait Mollanın gazetesinde ikma li tahsil etmiş..

Haydar Rüştü Bey (Yerinden bağırdı)! — Şehadetnameyi de Yılmazdan aldı.

Yazıları yazan kim?

Ali Saip Bey (Devamla) — Ne Bali Efendi, ne Kadri bir satır yazı yazamazlarmış.. Bu yazıları yazan içimizdeki hainler kimlerdir? Yoksa bu yazılar hariçten mi geliyor? Yılmaz kapandı. Fakat Kadriyi zabıta sorguya çekmelidir. Sıkı bir nezaret altında bulundurmalıdır.

Acaba Abdülkadir Kemali Menemen hâdisesini kaçmadan bilmiyor muydu. Kadri de bir şey sezdi de ondan mı gazeteyi kapadı?

"Zeynel Besim için„

Zeynel Besim için "fırıldak zade dönek„ diyorlar. Bu adam kambur İzzetin maiyetinde çalışmış, Alaşehirde Yunanlılara hizmet etmiş..

Ismail Hakkıya gelince; bunun da netıynette adam olduğunu herkes bilir. Görüyorsunuz ya kimlerle mücadele ediyoruz. Dolandırıcılarla, hainlerle, namussuzlarla biz daima mücadeleye hazırız. Şaki dedim, hain dedim. Tasvip sözleri işittim.

arü-

Büyük Meclis bunlar hakkında hain ve şaki kararını verince hangi mahkeme onları muhakeme eder. Bunlara yaftalarını vermeli vatan haini gibi vatan haricine atmalı..

Bir yılan gibi

Mersin Meb'usu Hamdi Bey kürsüyü işgal etti ve muhalif matbuat gazetecilerini birer yılan gibi zehir kusmakla tasvir ederek hapishane kaçkınları tâbiri ile bunları tel'in etti.

Rasih B. ne diyor

Rasih Bey (Antalya) bu kürsüde kaç mahkemenin sicili okundu, kaç dolandırıcının sicili okundu. Vatan hainlerinin sicilleri ortaya atıldı ve bütün bunlar sonra hürriyeti matbuattan bahsediyorlar. Böyle bir hürriyetten istifade etmeğe hakları yok ur.

Celâl Nuri B. kürsüde

Rasih Beyden sonra Niğde Mebusu Galip Bey tedbir alınması lüzumundan bahsetti. Celâl Nuri Bey küçük bir ifadem var diyerek söz aldı. Yılmazla olan alâkasını, neden çekildiğini izah etti.

İsmet Pş.

Müteakıben Ismet Paşa istizaha cevap vermek üzere Millet kürsüsünü işgal etti. Sürekli alkışlarla karşılanan Başvekilin izahatını müteakıp takrir sahibi Fadıl Ahmet Bey kürsüye davet edildi.

Bugünkü vaziyet

Elâziz Meb'usu matbuatın bugünkü vaziyetini uzun uzadıya tahlil etti.

— Hürriyeti matbuat değil istibdadı matbuat vardır dedi. Hangi şeref sahibi kalem tasavvur edebilirsiniz ki kendisini bir derebeyi vaziyetinde milletin ırzına, şerefine, namusuna taarruz etmek hakkını kendinde görsün.

Işte vaziyet böyledir efendiler diyerek mecliste cereyan eden bu müzakeratın harfi harfine bilûmum yevmi gazetlerin birinci sahifelerinde ve büyük harflerle neşredilmesine karar verilmesini teklif etti.

Halil B. in tenkitleri

Son sözü Izmir Meb'usu müstakil lerden Halil Bey aldı, dedi ki:

— Ismet Paşa Hazretlerini dinledikten sonra söz söylemek mecburiyeti kat'iyyesini hissettim, Ismet Paşayı hitabet kürsüsünden ilk defa dinlemek şerefile karşılaşıyorum. Çok kuvvetli hatip imişler. Kendilerinden sonra bu kürsüye çıkmak hakikaten müşkül ve belki de bedbaht lık olur. Buyurdular ki matbuat meselesini halletmek zamanına geldik. Ben de kendilerile beraberim. Gene İsmet Paşa dedi ki: "Memlekette istırap var„ Filvaki dünyanın üzerine bir felâket çökmüştü, buna bir çok esbap ve avamil gösterilmektedir. Bu felâketlerin nasıl geldiğini, nasıl gideceğini söyliyen yoktur. Biz çok hızlı yürüdük. Hata mı ettik? Hayır onu söylemek istemiyorum. Hızlı giderken felâket rüzgârına çarptık. Başlamış ve artmak istidadını haiz bir felâket karşısındayız. Istırap vardır. Bunu böyle bilmeli ve âcil tedbir almalıyız.

İhracat, ithalat

Ihracatımız düştü. Biz milletçe ve devletçe hızımıza devam ettik. Tera zi aşağı giderken ihracat azaldığı halde ithalât yükseldi.

Gazi'nin en büyük hizmeti

Bence Gazinin memlekete en büyük hizmeti ne büyük zaferidir, ne de aldığı istiklâldir. En büyük eseri istiklâlden, milleti azamete getiren yolu keşfetmesidir. Selâmet iktisadî inkişaftadır ve necat tarikini bu suretle millete gösterdi.

Hürmetle eğilmek borçtur

Hükûme 1500 kilometrelik şimendifer yaptı ve daha da yapılıyor bu geniş vatanperverliğin bu azmin eserleri önünde hürmetle eğilmek borçtur. Dünyanın en kuvvetli bir ordusunu yaptı. Anadolu ortasına askeri tesisat yaptırmış. Bunu ben Ankaraya gelince gördüm. Anadoluyu gayri kabili teslim bir vaziyete sokmuş dedi.

Herşeyden evvel

Halil Bey sözünü şöyle ikmal etti.

Bu vaziyet karşısında herşeyden evvel sükûn ve intizam lâzımdır.

Muhalif matbuat emniyet krizini çoğaltıyor. Buhranlı zamanlarda emniyet krizi büyük bir tehlikedir. Itidalimizi muhafaza lâzımdır. Muhalefet matbuatı eğer kasten hareket ediyorsa ben de diğer hatiplere iştirak ederek hiyaneti ediyorlar diyorum. Gafle ediyorlar diyorum. Bu gafletten dönsünler.

Nevmidî Türklere yakışmaz

Gazi ve İsmet Paşalar bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da istediklerinibehemehal yapabilirler ve yapacaklardır.

Yeşil gözler

Ben yeşil gözlerin içine bakarak daima nikbinim. Milletime bu kürsüden hitap ediyorum. Devlet otoritesine karşı emniyeti selbedecek yazılara gözünü kapasın, kulağını tıkasın, memleketin o yeşil gözlü büyük evlâdına, büyük oğluna itimat etsin, mesele, bütün mesele biter (Alkışlar.)

Takrirler

Müteakıben meclis reisi Kâzım Paşa müteaddit takrirlerin verildiği ni söyliyerek bunlardan birincisini okutturdu.

İtimat

Bu takrir Afyan Meb'usu Ali Beyindi.

Bu takrirde hükûmetin izahatının kâfi görüldüğü, matbuat kanununun tâdili suretile alınacak tedbirlerin şimdilik maksadı temin edeceğinden hükûmete beyanı itimat edilmesi me alinde idi.

Bu takrir reye kondu, ittifakla kabul edildi ve ittifakla hükûmete beyanı itimat edildi.

Müzakerat neşredilecek

Diğer bir takririn bütün yevmi gazetelerin ilk çıkacak nüshalarında ve ilk sahifelerinde aynen ve harfiyyen bilâmütalea meclis müzakeratının neşredilmesine dairdi. Bu takrir de reye konarak kabul edildi.

Bundan maada Bilecik Meb'usu Salih Bey İsmet Paşanın nutkunu memleketin her tarafına neşir ve tamimini teklif ediyordu. Kâzım Paşa bu takriri nutuk resmî gazetede neşredildikten sonra reye koyacağını söyledi.

Aksaray Meb'usu Süreyya Bey matbuat kanununa bazı maddeler ilâvesini teklif ediyordu. Hükûmet böyle bir lâyiha hazırladığından meclise geldiği zaman encümende müzakeresinde Süreyya Beyin bu tâdilâtı teklif edeceği mülâhazasile takrir nazarı dikkate alınmadı.

Meclis içtimaına ona çeyrek kala nihayet verildi.

Ismet Paşanın mühim beyanatı

(Başı 1 inci sahifede)

ciddiyet ve ehemmiyet peyda etmiştir. Bunun için hükûmet bir şey teklif etmiyor. Size bu üç istikamette cevap vereceğim.

Bir defa vaziyet nedir? Hatipler bu meseleyi muhtelif cihetlerden izah ettiler. Ben burada geçen sözleri dikkatle dinledim. Zaten hatiplerin gösterdiği endişeyi yalnız burada Büyük Millet Meclisinde vuku bulan müzakerattan değil, halktan ve bir çok vatandaştan da işitmişimdir. Mesele ehemmiyetle nazarı dikkate alınacak, müstacelen düşünülecek bir mahiyet almıştır. Müsaade buyurursanız bugünkü vaziyet mânasını izah etmek için size bir az eski zamandan bahsetmeliyim. Matbuat hürriyeti amelî sahada vâzih ve kısa bir ifade ile nasıl anlaşılabilir. Bu memleketin öteden beri istediği matbuat hürriyeti nedir? Bu memlekette -tabiî her memleketin istidadı öyledir- bir matbuat hürriyeti diye ilk önce mevkii iktidardabulunan hükûmete karşı ulu orta ölçüsüz söylenebilmesi kasdedilir. Milletlerde matbuat hürriyetinin ilk miyarı budur; bu imkân katolunacak ilk merhaledir.

Memlekette her hangi bir gazete çıkabilsin. Doğruca hükûmete karşı mevkii iktidarda bulunan kimse aleyhine -meselâ İsmet Paşa- söz söyleyebilsin bunun böyle olabilmesi matbuat hürriyetinin ilk miyarıdır Söylenen sözlerin doğru veya yanlış olması münakaşası ondan sonra başlar. Milletler evvelâ bir neticeyi elde etmek için uğraşırlar ki biz de bunun için uğraşmışızdır. Hattâ çocukluğumuzda böyle bir manzara görmek için müştak ve müteheccir günler geçirmişizdir. Hükûmetler ise bilhassa uzun müddet söz söyletmeden kapalı kalmış devirlerden sonra kendileri aleyhinde söz söylenmesine tahammül edemezler. Her milletin hususî istidatları vardır. Kendi halkımızın da kuvvetli yerleri olduğu gibi, zayıf yerlerini de bilmeliyiz. Meselâ: Yazı ile gösterilen her şeyi doğru zannetmeğe halkımız daha ziyade mütemayildir. Gazete veya kitap basmış. Bunu mutlaka doğru olarak alır. Saniyen halkımız aleyhinde söz söylenen mevkii iktidar sahibi bir adamın muhakkak itibarından kaybettiğini zanneder. Üçüncü nokta, kapalı devrlerden sonra matbuat hürriyeti ilk devrede daima bir inkılâp vasıtası olarak kullanılmışıtır. Bundan hükûmetler çok korkarlar. İktidar ve nüfuzunun sarsıldığı bir zamanda 15 günlük bir fırsattan istifade edebilen gazeteler mevkii iktidardaki hükûmeti devirebilirler. Bu da bu memlekette öteden beri heves edilen bir mevzu olmuştur. Bu sbepledir ki hükûmetler matbuata kendi mevcudiyetlerini ve siyasetlerinin tenkit edilmesini daima az tahammül etmişlerdir. Bu tahaşinin aksülameli olarak matbuat hürriyetinde ilk istihsal olunacak şey hükûmet aleyhinde istediği gibi yazı yazmak hevesi olmuştur. Bu safha matbuat hürriyetinin ilk siyasî kademesidir.

Tehlike tasavvur etmeyoruz

Bir millet siyasî hayatında inkişaf ve tekâmül ettikçe onu idare edenler tecrübeli ve muktedir oldukça bu siyasî safhayi atlatmak kolaydır. Büyük Millet Meclisi milletin mukadderatına hâkim olduğundan beri geçen safhalar ve geçirdiğimiz tecrübeler o kadar mühimdir ki, matbuat hürriyetinin hallolunmaz zonnolunan bu ilk sarsıntılı safhası muvaffakıyetle hallolunmuştur. Mevkii iktidarda bulunan hükûmete, hattâ haksız olarak ulu orta herşey söylenebiliyor. Ne rejim kuvveti, ne de mevkii iktidarda olanların nüfüzu derhal zail oluyor. Esas olarak bildiğimiz zâfları mütemadiyen terbiye ve ıslah etmeğe vakit ve çare bulabiliyoruz. B. M. Meclisine itimat edip tecesaretle söyleyebilirim ki, bir muhalif cereyanın derakap vücude getireceği bir tehlike derpiş etmeyoruz.

Böyle bir tehlikeyi tasavvur etmeyoruz.

Arkadaşlarım, şimdi bundan sonra geçirmeğe mecbur olduğumuz safhalar matbuat hürriyetinin daha güç, daha muğlâk olan safhalarıdır. Asıl hallolunması lâzım gelen güç şeyler de bunlardır.

Bilirsiniz ki propaganda bu asrın başlıca silâhlarındandır. Matbuat hürriyeti bu gün yüz sene evvel zannolunduğundan daha ziyade ehemmiyet peyda etmiştir. Kıymeti bundan yüz sene evvelinden daha ziyade artmış değil, ayni kıymettir.

Tehlikesi daha ziyade artmıştır. Propaganda eğer müsait saha bulursa bir memlekette, bir millette yıkılmayacak zannolunan en kuvvetli bir binayı dahi yıkabilir. Muntazam, şuurlu muayyen bir hedef aleyhine tevcih edilen propagandanın zaman ile sarsamayacağı hiç bir kuvvet yoktur. (doğru sesleri)

Arkadaşlar; propaganda ile kasdolunan hedefi yıkmak için hakikate muhalif söz söylemek te lâzım gelmez. Hattâ doğru söyleyerek limaksadin yapılan tertipli bir propaganda hakikatı yere sermek için kâfi gelebilir. Hiç bir memleket bütün meselelerini halletmiş ve cemiyetin bütün ihtiyaçlarına kâfi gelecek vesaiti elinde tutar değildir. Her memleketin bin tane ihtiyacı vardir. Eğer bir cemiyetin hayatını mutlaka fena görmek ve göstermek istenilirse onun her muvaffakıyetli işini her tarafına veya eksik tarafa göstermek mümkündür. Ne kadar şuurlu ve anlayılı olursa olsun hiç bir millet muntazam, müstemir ve daimî bir propagandanın tesiratına tahammül edemez. Bunda 50 - 100 sene evvelki nazariyeler nihayet fikir münakaşasından ibaretti. Siz söylersiniz, ben söylerim, dinlenilir. Hangi tarafı doğru bulurlarsa onu kabul ederler denilirdi.

Halbuki bu gün bir çok devletler hattâ aralarında münasebet kurmak için yekdiğeri aleyhinde propaganda yapılmasını şart koyacak kadar ileri getirmişlerdir. Bu memleketler asırlık, hürriyet memleketleridir ki, bugün milletler tarafından yekdiğeri aleyhine maksadı mahsus ile yapılacak propagandaların zararlı tesirlerine tahammül edilmeyeceği iddia ve ilân etmektedirler. Demek ki muayyen maksatla yapılan propagandaların tesiratına milletin müdafaa edilmeksizin mukavemet edebileceğini zannetmek hatâdır. Bir cemiyetin hayatını mütemadiyen fena gösteren neşriyat o memlekette hiç bir hayır vücude getiremez. Gençler ve çocuklar mütemadiyen fena idare olunduklarını, her şeyin fena olduğunu, milletin büyük diye, iyi diye tanıyacak hiç bir şey olmadığını duya duya, okuya okuya, yalnız bedbin ve meyus adamlar olurlar, milletin istikbalini idare edecek çocuklar genç yaşlarında bu kadar zehirli hava teneffüs ederek istikbale çıkarlarsa milletin âtisinden nevmit olmak lâzımdır.

(Bravo sesleri).

Muttarit ve mütemadî fena neşriat memleketete ahlâkı ifsat eder. Matbuat hürriyetinde bilhassa sui istimalâta karşı beklenen bir faide vardır. Matbuat vazifelerini iyi ifa ederse mevkii iktidarda bulunanlar, sahibi nüfuz olanlar, sui istimalden tevakki için ayrıca bir mürakabe içinde ve tayakkuza mecbur bulunurlar. Matbuat hürriyetinden beklenen başlıca faidelerden biri budur. Fakat şuurlu bir mürakabe ifa etmek değil de münhasıran fena görmek ve göstermek olursa bununla yapılan mürakabe sui istimalâtı tenkis etmez. Bilâkis bütün aklerenleri hırsız olmağa teşvik eder. Çünkü namuslu adamın kolayca hırsızlıkla ittiham edilebilmesi hırsız muamelesi görmesi asıl hırsızları herkesin kendilerile beraber olduğu zannına düşürür ve hırsızlar utanacak bir mevzu kalmadığını iddia ederler. (Bravo sesleri alkışlar)

Ahlâkî meselelerle hüküm âdil olmazsa hükümden beklenen netice berakis olur. Madem ki matbuat dediğimiz mevcudiyet bir mürakabe salâhiyeti iddia ediyor, eğer ayni zamanda kendilerinde mes'uliyet hissini bulmazlarsa ahlâk üzerinde, fikir üzerinde tesiratı tamamen akim kalır. Hayır tamamen mızır ve makûs olur.

Arkadaşlarım: Bir çok müşahedelerinden bahsettiler. Müsaade buyurursanız sizi teferruata girmiyerek yormayayım. Bugün heyeti celilenizi istiraba sevkeden ve bir çok vatandaşlarda ayni istirabı ve endişeyi uyandıran dert şudur:

"Bir nevi çaresizlik vardır ki halledilemiyor. Bu çaresizliğin nasıl bir neticeye varacağını kimse tahmin edemiyor. Iktisadî ahval üzerinde ise menfi neşriyatın tesiri ahlâk üzerindeki tesiri gibi fazladır. Onun kadar tahripkârdır. Iktisadî meselelerin zaten tedbirinin bulunması anlaşılması güç ve bir çok şeraite tâbi olan mulâk mevzulardır.

[Gazetemizin makineye verildiği sabah saat beşe kadar nutkun sonu alınamamıştır. Bu mühim nutkun mbadini yarınki nüshamızda dercedeceğiz.]

§ Mümeyyiz ibrahim B. le bir müfettiş Sultanahmet evrak mahzenindeki evrakın tetkikine devam etmektedirler. Bu vesile ile evrak da tanzim edilmektedir.

§ Murat B. namında bir zat her hafta cumartesi günleri intişar etmek üzere "Hayret„ isminde bir gazete çıkarmağa baş'amıştır.

Birinci sahifeden geçen yazılar

Politika

(Başı 1 inci sahifede)

İNTİHAP

Fethi B. muharririn niçin namzetliğini koymamış olduğu sualine cevap vererek:

— Neye yarar, diyor. İntihap serbest olduğu zaman talimi denedim. Türkiye'de serbest intihap devirleri olmuştur. O devire dönmek lâzımdır.

Hangi devir Boşular ve Hoca Sabri'ler devrine mi döneceğiz? İnkılâp Fırkasının şuursuzlaştığı, kontrol kuvveti sarsıldığı ve gelişi güzel felsefe ve demagoji dalgalarına kendini bıraktığı o devri bu millet Rumeli ile ödemiştir.

Fethi Beyin yanlışı yalnız İzmir nümayişini bir muvaffakıyet zannetmesi değildir; kendi muvaffakıyeti zannetmesidir.

Ve daha kötüsü intihap meydanı bütün telkin ve propagandalara açık bırakıldığı zaman, kendisinin kazanacağını zannetmesidir.

Fethi B. hiç bir şeyden değilse, Mustafa Kemal Fırkasına karşı koyan bir fırkanın hiç bir tarafa adam gitmeden, mektup ve izin gitmeden bu kadar çabuk ve kolay kurulabilmesinden şüphe etmeli idi.

Bu memlekette cümhuriyetçi olmıyanların, önden bizim, Ankara iktidar fırkasının göründüğü kadar, hakikaten o kadar ekalliyette kalmış olmasını temenni ederiz.

Fakat Halk Fırkasının dışındaki kalabalığın, bizzat bu fırkadan, cümhuriyeti ve onun bütün esaslarını kuran fırkadan daha cümhuriyetçi olduğunu Fethi B. nasıl kabul edebilir?

O zamanlar Fethi B., rakibinin elinden post koparmak için, düşman ordusunun başına geçerek vatan hudutlarına giren eski kumandanlara benziyordu. Bu düşmanın ilk düşüreceği şey Fethi Beyin rakibi, ve onun hemen arkasından Fethi Beyin kafası idi.

İRTİCA

Muharrir diyor:

— Fakat bu kadar serbestliğin tehlike olduğunu kabul etmez misiniz? İrticaın iktidara geçmiyeceğinden emin misiniz?

— Hangi irtica? Cümhuriyetin esası olan tefekkür hürriyetini ihlâl etmek te irtica değil midir?

Halk Fırkası Cümhuriyetçi olmadıktan başka, mürteci olan da odur.

Ey dostlar, Ankara Cümhuriyetçi değil, Ankara mürteci, Ankara tefekkür hürriyetinin düşmanı... Hayır, bu sözlerin Fethi Beyin ağzından çıkmış olmadığını zannetmekte ısrar ederiz.

Cümhuriyet kuran,
İrticai tenkil eden,
Tefekkür hürriyetini tesis eden,
Ve bütün inzibat tedbirlerini ancak ve yalnız,
Cümhuriyetin yaşaması için,
İrticaın baş kaldırmaması için,
Tefekkür hürriyetinin devam etmesi için almış olan kuvvet, Halk Fırkası iktidarıdır.

Halk Fırkasının boğazlanması demek, Cümhuriyetin ölümü, irticaın saltanatı, tefekkür hürriyetinin boğuluşu demektir.

Halk

Mülâkatta deniyor ki:

— Memleketin bütün mütefekkirleri, milletin münevver ve temiz kısmı tamamen Cümhuriyetçidir. Diğer kısım, yani kitle ne ihtilâl ne de irticaa ehemmiyet vermez. Her ikisine karşı da ayni hürmetsizlik ve ahlâksızlığı gösterir.

Maarif istatistiklerine bakınız: Memlekette okuyan mı, okumıyan mı ekseriyettedir? Fethi B. milleti münevver ve kitle diye ikiye ayırdığı zaman, ekalliyeti alıp ekseriyeti bırakıyor demektir. Fakat kendisi intihaba yalnız mektep şahadetnamesi olanların iştirak edeceği, medreseden çıkmış olanların, hacı hocanın ve okumak yazmak bilmiyenlerin bu haktan mahrum edileceği hakkında programına hiç bir madde koymamıştır.

Okumak yazmak bilmiyen büyük kitleyi, ahlâksız ve hürmetsiz diyerek medenî haklardan mahrum etmek Fethi Beyefendinin, pek sevdiği demokrasinin hangi faslında vardır?

Biz ise aksi düşünüyoruz. Biz o büyük ekseriyetin temiz olduğunu, bu ekseriyetin bir terbiye tasfiyesinden geçerek Cümhuriyetin asıl ana kuvveti olacağını düşünüyorsuz, o halkı, bu temiz fazilet kaynağını Fethi Beyin işte o söz dediği sınıfın Cümhuriyetçi olmıyanlarının ve menfaati kırılmış olanlarının ve haris, serseri olanlarının şerrinden, fesadından kurtulmağa çalışıyoruz.

İşte bizim bu kontrolümüz, temiz halk kitlesi üzerine bu titreyişimizdir ki, Fethi Beye serbest intihap olmadığı zannını vermektedir. Bu intihaba karışılıyor demek değil, Cümhuriyet düşmanlarının halkı if sat etmelerine, halk ile istedikleri gibi oynamalarına müsaade olunmuyor demektir.

Müsaade olunmıyacaktır.

Falih RIFKI

Biz açık söylüyoruz, Onlar anlamak İstemiyorlar

(Başı 1 inci sahifede)

koyu liberal bir fırkanın programını ilâhî bir nas gibi müdafaa ederken, bugün (İşçi ve Çiftçi) diye başka bir fırka teşkiline kalkıyor. Halbuki eşhas aynidir, muhit aynidir, telâkkiyler aynidir. Değişen şey fikir ve kanaattir. Vakıa (Yarın) cılar, her vatandaş gibi siyasî haklarından istifade ederek yeni bir siyasî fırka teşkiline kalkabilirler. Ancak bu gibi işlerin ve teşebbüslerin ciddî ve samimî olduğuna inanmamak ta halkın hakkıdır.

Biz fikir ve tenkit hürriyetini inkâr etmiyoruz. Hattâ şahsan olsun, mensup olduğumuz fırka iytibarile olsun, daima bu fikrin hâkimiyetini istedik ve bu sütunlarda müdafaa ettik. Yalnız tenkitlerin yıkıcı değil, yaratıcı olmasını istedik.

Menfî değil, müsbet tenkit istedik. Müsbet tenkitten ne anladığımızı soruyorlar. Eğer muarızlarımızın, müsbet tenkitten ne mürat ettiğimizi bizim kadar anladıklarından emin olmasaydık fikrimizi yeniden iyzah ederdik.

Bir seneden beri memlekette iktısadî buhrandan, vergilerin ağırlığından bahsediliyor. Hükûmet; en esaslı vergi kanunlarını tadil etti. Mükelleflerin lehine büyük fedakârlıklar yaptı. Muhalif gazeteler, bu vergi tadilâtı üzerinde küçük bir tetkik olsun yaptılar mı? Vergi kanunlarından şu veya bu esaslar dahilinde bazı tadilât yapılırsa mükelleflerin veya devletin lehine şu sebeplerle faideli olur, tarzında ortaya bir fikir attılar mı?

Cümhuriyet Halk Fırkasının kongresi toplandı. İktidar mevkiinde bulunan bir fırkanın idarî, siyasî, iktisadî programının esasları görüşüldü. Hiç bir muhalif gazete, bu esaslar dahilinde ilmî bir tetkik yaptı mı? Bunu yapmadılar. Çünkü böyle bir tetkik için her şeyden evvel fikir ister, ilim ister ve nihayet dikkatli ve devamlı bir çalışma ister. O halde biz soruyoruz: Onlar tenkidi nasıl anlayorlar?.. Eğer onlarca muhalefet, mutlaka fikirleri bulandırmak, gençliğe yanlış fikirler vermek, halkı yese ve emniyetsizliğe sevketmek ise, buna memleketin tahammülü yoktur. Kanunlar ve memleketi idare mes'uliyetini üzerlerine alanlar müsamaha yolunda daha ileri gidemezler. Yalnız muhalif gazeteleri takip eden bir genç tasavvur ediniz. Bu gençte memleketin idaresine ve binaenaleyh memleketin âtisine karşı bir emniyet aramak beyhudedir. Âdi isnatlar, iftiralar ve uydurma haberlerle dolu olan bu gazeteler; sanki en saf ruhları ifsat için kurulmuş birer makinedir. Halbuki bu memleketin bütün ümitleri gençliğindedir.

Bu kadar kan ve can bahasına yaptığımız inkılâbın müdafaasını; yalnız ona inanan ümitli ve neş'eli gençlerden başka kimlere emanet edebilriz?

Siirt Meb'usu
MAHMUT

Aşka dair ne düşünüyorsunuz?

(Başı 1 inci sahifede)

Cenap Şahabeddin Bey, sanki çok evvelden hazırlanmış gibi en ufak bir cümle değişikliği yapmadan anlatıyor:

— İnsan iki kuvvetli insiyakın tesiri altında yaşar. Biri nefis istihfazı..

— Efendim?

— İstihfazı dedim...

— Muhafaza altında alınmasını istemek manâsına mı geliyor?

— Evet.. diğeri de neslin istihfazı.. Bunlardan birincisi daha kuvvetli olmak lâzım gelmesine rağmen ikincisinin kuvveti ne zebun olanlar daha çok görülüyor. Bütün cinayetleri tetkik etseniz, sebebini bu iki insiyaktan birinde bulacaksınız. Ya nefsini korumak, yahut neslini yaşatmak...

Bu kayıtlardan biri her hare ketimize hâkimdir.

Maamafih, her cemiyet, neslin muhafazası uğrunda ihtiyar edilen kötü hareketleri bile mazur görmeğe maildir. Demek ki onu ihtiyarımıza ve irademize karşı daha kuvvetli tanıyor. Meselâ: İki suç tasavvur ediniz. Biri açlıktan, diğeri aşktan ileri gelmiş olsun.

Dünyanın her yerinde efkârı umumiye ikinci suçu bağışlamak istidadını gösterir.

Halbuki iyi bakılsa açlığın sevkile irtikâp edilen suç daha kolaylıkla affolunmalıdır. Medeniyet, aşkı niçin açlıktan daha kuvvetli bir âmil tanıyor? Çünkü aşk, sırf medeniyet mahsulüdür. Bilirsiniz ki hayvanlar da aşk yoktur.

İnsanların da vahşet devrinde aşk yoktu. İptidaî insanlar arasında aşk meselesi sırf behimî bir iktırana münhasır kaldığı Antrepologie âlimlerince mu saddaktır. Bugün bile aşk, köylerden ziyade kasabalarda, kasabalardan ziyade büyük şehirlerde, büyük şehirlerden ziyade yüksek medeniyet merkezlerinde görülür ve kendisinin doğurduğu güzel san'atların in kişafı derecesinde incelir. Bir muhitte aşkın ne kadar yer işgal ettiğini anlamak isterseniz güzel san'atlarının aldığı inkişaf derecesine bakınız. Aşka, mutlak surette ne iyi, ne de fena demek doğrudur. O, girdiği ve içinde inkişaf ettiği ruhun şekline göre güzel veya çirkin olan, cinayet veya şiir doğuran sahibini kaplan veya bülbül eden uysal bir âmildir.

Şüphe yok ki içki ve kumar gibi iradeye istibdat ile hüküm eden iptilâlardan biridir. Bir âşık, bir bekri gibi iradesine itimat caiz olmayan bir mahlûktur ve onlar gibi müptelâsını nereye sevkedeceği pek kestirilemez. Derler ki: "işret güheri âdemi temyize mehaktır.„ Kumar da öyle, aşk ta öyledir. Sevdiğiniz zaman nasıl oluyorsunuz. Bana söyleyinz, kimsiniz size haber vereyim. Zira aşk insiyakî bir kuvvet olmak hasebile sizin sathınızdaki cilâyı siler. Hakikî mahiyetinizi ve ruhunuzdaki gizli tabakaları meydana vurur. Her aşkında daha yeni ve daha yüksek bir san'at kâr olan Abdülhak Hâmide karşı, hapisanede öylelerini göreceksiniz ki her mahkûmiyetini yeni bir aşkına borçludur.

Aşkın lezzetine gelince: Bilirsiniz ki muaşakada erkek fail, kadın münfail mevkiindedir. Erkek sever, kadın sevilir. Onun için erkekte aşk, tabir caizse satıhtan başlar, derinlere doğru nüfuz eder, beşereden kalbe geçer. Onda aşkın mebdei bermutat arzudur. Kadında ise bilâkis ruhtan beşereye doğru gelir. Onun içindir ki hemen hiç bir zaman 18 yaşında bir delikanlının 80 yaşında bir kadına âşık olduğu görülmediği halde pek körpe tazelerin ihtiyor erkeklere gönül verdikleri vakidir.

Bunun için erkek sevmekten ziyade sevilmekten ve kadın bilâkis sevilmekten ziyade sevmekten lezzet alır.

Erkek olsun kadın olsun, maalesef söyliyeceğim, aşka karşı mübalâgalı zaaf gösterenlerin biz hekimler, sinirlerinin tam kuvvette olmadığına hükmederiz. Aşk, ekseriya, cümlei asabiyesi bilhassa irsî âmillerin tesirile yıpranmış olanlarda inkişaf eder ve ondan dolayıdır ki çok kere müfrit hâdiseler doğurur: Katil ve intihar gibi..

Düşünürseniz, sevdiğinizin sizi sevmediğinden dolayı kendinizi veya onu öldürmek kadar abes hareket yoktur.

Sinirleri kuvvetli ve uzvî şeraiti mütevazin olanlar için aşk geçici bir arzudur. Belki harareti itibarile bütün arzuların fevkinde bir arzu...

— En kuvvetli aşkımı soryor sunuz. Buna cevap verdiğim gibi sinirleri bozuk bir adam olduğumu itiraf etmiş olmaz mıyım?

Maamafih söyleyeyim: İnsan, arzusunun hangi devirde aşka inkılâp ettiğini bilemez. Aşk, sanıyorum ki arzunun irade ye galip olduğu dakikada başlar.

Nasıl ki sarhoşluk ta böyledir. Siz içkiye hâkim olduğunuz müddetçe sarhoş değilsiniz Sarhoşluk, içkinin size ve iradenize galebe ettiği ande başlar.

Fakat bu ânı hiç bir içen tayin edemez. Aşkta da böyledir. Ve yine nasıl ki ayni adamın bir sarhoşluğu şen, diğeri mağmum ve ağlatan bir sarhoşluk olur. Aşklar da böyledir. Birini sevinçli bir hatıra olarak ruhunuzda sklarsınız. Öteki bilâkis aklımıza geldikçe göze yaş getirir. Bunların hangisi daha büyük ve daha kuvvetlidir. Kimse tayin edemez. Bence en kuvetli aşk, en çok devam edendir, kalbimizi en çok hırpalayan değil.

Aşk, sürekli olmak için iki müptelâsı arasında her itibarla kefaet ister. Bir ihtiyarla bir gencin, bir çirkinle bir güzelin, velhasıl her hangi itibarla küfüv olmıyan iki mahlûk arasında infilâk edecek aşk hâdisesi, sürümlü olmaz. Zira aşk dalgalanır ve irtifaından kaybettikçe âşıkların gözündeki perdeyi kaldırmasa bile inceltir. O zaman biribirine bakan iki sevdazede aralarındaki uygunsuzluğu az çok görürler ve bu... aşk ocağına düşmüş bir buz parçasıdır.„

Cenap Şahabeddin Bey, aşka dair düşüncelerini böyle bitirdikten sonra:

— Ötekiler ne söylediler bakalım? Diye sordu.

— Meselâ Sezai Bey aşk için o düşünülmez bir düşüncedir diyor.

Cenap B.in yüzünü buruşturur gibi olduğunu hissettim:

— Anlaşıldı, romantik, romantik... Diye söylendi, görüyorsunuz ya... Ben çok maddî düşünüyorum.

Şimdi ben de düşünüyorum: Aşkı bu kadar maddî gören doktor bir zaman:

Birlikte terki cismedelim mevte bir gece
Mesti garam iken
Kursun bahâr, ruhumuz üstüne gizlice
Bir türbei semen

M. Salâhaddin

miştir. Son round iki dakika 46 saniye sürmüştür.

Tashih ve itizar

Dün neşredilen yazımda bazı hatalar olmuş ve yazımın mânasını çok değiştirmiştir. Bunları tashih ederek karilerime beyanı itizar ederim.

Yazımın birinci sütununun son dokuz satırı şöyle olacaktır:

(Mademki oynanan bir şampiyonadır, nasıl olur da iki takım anlaşır ve tâ bir sene evvel tesbit edilmiş bir programı alâkadar teşkilâtın rızası olmadan bozabilir? Şayet bozarsa o teşkilâtın ne hükmü kalır?)

Diğer yanlış ta makalenin son beş satırıdır. O da şöyle olacaktır:

(Şurasını da unutmamak lâzımdır ki, memleketteki futbol yalnız Galatasaray - Fenerbahçe inhisarına tabi değildir. Onda başka kulüplerin de hakkı vardır)

M. Ö.

SPOR

Schmelling dünya boks şampiyonu oldu

CLEVELAND, 4 (A.A.) — Tonney'den inhilâl eden cihan boks şampiyonluğu maçı Amerika şampiyonu Stribbling ile Alman şampiyonu Schmelling arasında bugün 40,000 seyircinin huzurunda yapılmıştır. Birinci round Almana müsait oldu ve geçmiş ve Stribbling'i ipe sürmüştür. İkinci round'da mütekabil bir kaç yumruktan sonra Amerikalı hücuma geçmiştir. İki taraf arasında muvazene hâsıl olmuştur. Üçüncü ve dördüncü roundlar Amerikalının lehine bitmiştir. Bu iki round esnasında Amerikalı Almanın kafasını 2 elile mütemadiyen yumruklamış ve Almanın sol gözü şişmiştir. Beşinci round müsavi geçmiştir. Altıncı round göğüs göğüse bir mübarezeyi müteakip Almanın lehine dönmüştür. Amerikalı biraz muztarip gözüküyordu. Yedinci round'da Alman ilk defa hücuma geçrek hasmının vücudüne şiddetli yumruklar indirmeye başlamıştır. Amerikalı göğüs göğüse bir mübarezeyi müteakip ayrılarak Almanın sağ gözüne müthiş bir kroşe indirmiş ve gözünü yarmıştır. Almanın burnundan ve gözünden kan gelmeğe başlamıştır. Sekizici roundda Amerikalı şiddetli hücum ve bu round kendisine müsait geçmiştir. Fakat dokuzuncu round tekrar Almanın lehinde olmuştur. Alman, Amerikalının çenesine indirdiği sert bir yumrukla hasmını sarsmıştır. Onuncu rounddan itibaren Alman Schmelling bariz bir surette hasmı Amerikalı Stribbling'e tefevvuk etmiş ve hâkim olmuştur. Amerikalı kan içinde olmasına rağmen 11 inci ve 12 inci roundlarda gayretle mücadeleye devam etmiştir. Fakat her an bir az daha zayıfladığı gözüküyordu. 13 üncü ve 14 üncü roundlarda baştan aşağı kana bulanan Amerikalı şaşırmış bir vaziyette Almanın önünden kaçmağa başlamıştır. Alman bilâ inkıta hasmına hücum etmiş ve gerek vücudüne ve gerekse suratını kısa kroşelerle delik deşik etmiştir. Onbeşinci roundda Alman, Amerikalıya seri halinde müthiş yumruklar indirmiştir. Amerikalı mukavemetten düşerek kat'iyyen mücadele edemiyecek bir halde bir köşeye yıkılmıştır. Hakem saniyeleri saymağa başlamıştır. Onuncu saniyede Amerikalı son bir gayret sarfederek ayağa kalkmak ve nisbetsiz mücadeleye devam etmek istemiştir. Fakat Alman boksör hakeme dönerek artık bir boğaşlamadan başka bir şey olmayan musaraayı durdurmasını söylemiştir.

Bunun üzerine hakem Amerikalının müsaraaya devam edemiyecek bir hale geldiğini bildirerek Almanı galip ilân et-

Talebelere ve Ailelere İlân

Ecnebi lisanları tedrisatında mütehassıs olan

BERLİTZ MEKTEBİ

Bütün yaz açık olup, müptedi ve müterakki için yeni kurslar vücuda getirmek suretile tatillerden istifade edilecektir. İşbu kurslar atideki lisanlarda şimdiden başlamıştır: Türkçe, Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca, İspanyolca 1 hazirandan 15 ağustosa kadar

YAZ TARİFESİ

Beyoğlu: 356 İstiklâl caddesi — Ankara: Hacıbayram caddesi

Eminönü Malmüdürlüğünden;

Müstahikkini ilmiye, Muallim, Mütekait, Derseam ve vekil efendilerin mülga müftülük muhasebesince tediye olunmayan Mayıs 931 maaşlarının Eminönü Malmüdürlüğünden 7 Temmuz 931 salı günü verilecektir.

Hava Makinist mektebi

Satınalma komisyonundan:

Mektep atelyaları için bir adet testere ve bir adet makas tezkâhı ve fizik alâtı pazarlıkla mübayaa edilecektir. İhale 28-7-931 salı günü saat (14) de Yeşilköyde mektepte yapılacaktır, Taliplerin şartnameleri görmek üzre her gün mektebe müracaatları.

Istanbul 8 inci Icra Memurluğundan:

Bir deynin temini için tahtı hacze alınıp paraya tahvili mukarrer olan iki demir kasanın Yeni postahane karşısında Büyük Kınacıyan Hanında Temmuzun 11 inci Cumartesi günü saat zevalî 12 raddelerinde alenen müzayedeye vazolunacağından talip olanların vakti muayyeninde mahalli mezkûrda memuruna müracaatları ilân olunur.

Beyoğlu Dördüncü Sulh Hukuk Mahkemesinden:

Beyoğlunda Ağa sokağında 8 numaralı hanede sakin iken vefat eden cambaz Alekonun terekesine mahkemece vaz'ıyet edildiğinden tarihi ilândan itibaren esbabı matlûp alâkadarların BİR ay ve mirasçıların Üç ay zarfında Beyoğlu Dördüncü Sulh Hukuk mahkemesine müracaatları lüzumu ilân olunur

M. M. Satın alma komisyonu ilânı

Farkı fiatı ifayi taahhüt edemeyen müteahhide ait olmak üzre 14 ilâ 18 bin kilo beyaz ve hakî bez kırpıntısı alenî müzayedeye konmuştur. İhalesi 25 temmuz 931 cumartesi günü saat 15 de Fındıkhda heyetimizde yapılacektır. Taliplerin kırpıntıları Sirkecide Demir kapıda Saraciye evinde ve şartnameyi heyetimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarile hazır bulunmaları (444)

* * *

Manisa ve civarındaki askerî kıtaatın ihtiyacı olan gaz ve sade yağı kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 25-7-931 cumartesi günü saat 15de Menisadaki askerî satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin (şartnamesini Fındıkhda heyetimizde görmeleri) şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminat ve teklifnamelerile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (442)

* * *

5 temmuz 931 tarihinde ihale edileceği ilan edilen beş ton mazotun beher kilosuna verilen dokuz kuruş fiat haddi itidalde görülmediğinden ihalesi 12 temmuz 931 pazar günü saat 14 de yapılmak üzere talik edilmiştir. Daha aşağı fiatla talip olanların şartnameyi fındıkhda heyetimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarile birlikte hazır bulunmaları. (443)

* * *

Urfa ve Siverekteki kıtaatın ihtiyacı olan 4 kalem yem ve erzak 16-7-931 perşembe günü saat 10 da ve 3 kalem yem ve erzak 20-7-931 pazartesi günü saat 10 da kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi Urfada askeri satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve teklifleri vermek üzere teminatlariyle birlikte mezkûr komisyona müracaatları (408)

* * *

Suruçdeki kıtaat ihtiyacı için üç kalem erzak ve yakacak kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 21-7-931 salı günü saat on beşte suruçta askeri satınalma komisyonunda yapılacaktır. (evsafı hey'etimizde mevcuttur) taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminat ve teklifnamelerile birlikte suruçte mezkûr komisyona müracaatları. (728)

* * *

Askerî kıtaat hayvanları ihtiyacı için Arpa ve kuru ot kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 12 temmuz 931 pazar günü Uşakta Askerî satınalma komisyonunda yapılabaktır. Taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzre teminat ve teklifnamelerile mezhûr komisyona müracaatları. (414)

* * *

Re'selayin Hudut taburu ihtiyacı için üç kalem erzak kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 8 temmuz 931 çarşamba günü Mardinde askerî satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminatlariyle mezkûr komisyona müracaatları. (405)

* * *

Bursa askeri lisesi ile fırka askeri hastanesinin ihtiyacı olan koyun ve kuzu eti kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 25-7-931 cumartesi günü saat 15 te Bursada askeri satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve tekliflerini vermek üzre teminatlarilyle birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (417)

* * *

Kilis hudut taburunun ihtiyacı olan un kapalı zarfla münakasaya konmuştur. İhalesi 11 temmuz 931 cumartesi günü saat 14 te Kilis hudut tabur kumandanlığı dairesinde yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve tekliflerini vermek üzere teminatlariyle birlikte mezkûr tabur kumandanlığına müracaatları. (416)

* * *

Ordu ihtiyacı için onaltı kalem eczayı tıbbiye, dört kalem kodak veya ağfa filimleri, bir kalem katkût ayrı ayrı şartnamelerde oldukları halde 6-7-931 pazartesi günü saat 14, 14,30. 15 de pazarlıkla alınacaktır. Taliplerin şartnameleri hey'etimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarile hey'etimizde hazır bulunmaları. (438)

Zayıf ve iştihasız olanlara **Fosfatlı Şark Malt hulâsası** kullanınız. Her eczanede satılır.

Sıhhatinizi, çocuklarınızı, yemeklerinizi ve kendinizi muhafaza ediniz

Sinek, tahta kurusu, pire, bit, güve ve emsali haşarat tehlikeli hastalıklar tevlit, yemeklerinizi telvis eyler. Uykunuzu kaçırır, rahatınızı selbeder.

Haşarattan ve hastalıklardan ve iztıraptan kurtulursunuz. **FAYDA** haşaratı yumurta ve tohumlarile beraber kat'iyyen imha ve ifna eder. Yerli malıdır. Türk zekâsı, Türk amelesi ve Türk parasile yapılmış olup daha müessir, daha mühlik olduğu gibi yarı yarıya ucuzdur. Kat'iyyen leke yapmaz. Kokusu hafif ve lâtiftir. İnsanlara ve çocuklara zararı yoktur. Bütün devairi devlet, ecnebi müessesat, Seyrisefain, Şirketi Hayriye, Hastaneler, Hilâliahmer, yatı mektepleri, vapur kumpanyaları, Devlet demir yolları, Amerikan Ford kumpanyası, büyük oteller, Bursa hamamları, Yalova kaplıcaları ve bütün müessesatı milliye **FAYDA** istimal eyler.

FAYDA diğer bazı fena müstahzarat gibi sersemletip bayıltmaz. Kat'î olarak öldürür, ve haşarat bir daha dirilmez. Aksini iddia edene beş bin lira tazminat verilir.

Servetimize acıyalım ve ecnebi yaldızlı reklâmlarına aldırmayalım.

Kutusu 50, büyük 75, bir kiloluk 125, pompası 75 kuruştur. Hasan ecza deposu.

Devlet Demiryolları İdaresi İlânları

Haydarpaşa - Eskişehir hattı üzerinde Bozöyük istasyonu civarında 257 ve 258 nci kilometrelerde vaki taş ocağından çıkarılacak4000M³ Balast ihraciyesi kapalı zarfla münakasaya konmuştur.

Münakasa 25 Temmuz 931 cumartesi günü saat 15 de Ankarada devlet demiryolları İdaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı güdne saat 14,30 kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini iki lira mukabilinde Ankarada veya Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler.

* * *

Bir sene zarfında Derince limanına gelecek malzemenin tahmil ve tahliyesi kapalı zarfla münakasaya konmuştur.

Münakasa 22 temmuz 931 çarşamba günü saat 15 de Ankarada Devlet demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 14,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini beş lira mukabilinde Ankarada ve Haydarpaşa idare veznelerinden tedarik edebilirler.

Şirketi Hayriyeden:

Boğaziçi vapurlarına mahsus yaz tarifesi Temmuzun altıncı pazartesi sabahından itibaren tatbik olunacaktır. Tarifelar gişelerde satılmaktadır.

BÜYÜK TAYYARE
Piyangosu
6. cı keşide 11 temmuz 1931 dedir
Büyük ikramiye
200,000 Liradır
Ayrıca: 50,000 - 40,000 - 25,000 15,000 - 10,000 - LİRALIK İKRAMİYELER
ve 100,000 Liralık
Bir mükâfat vardır.

Askerî lise ve orta mekteplere kayıt ve kabul şartları

1 — 931:932 senei dersiye için yalnız Erzincan ve Konya As. Orta mekteplerinin altıncı sınıflarına meccani leyli talebe alınacaktır. İhtiyaç görülürse yedinci ve sekizinci sınıflara alınacaklar ayrıca ilân edilecektir. Bu mekteplere talip olanların doğrudan doğruya ve ya askerlik şubeleri vasıtasile mezkûr mekteplere müracaatları lâzımdır.

2 — Talipler çok olursa müsabaka imtihanı yapılacak ve müsabakada kazananlardan ihtiyaç nisbetinde alınacaktır.

3 — İkinci devrelere (9, 10, 11) sınıflara kadronun müsaadesi nisbetinde talebe alınacaktır. B devreye talip olanlardan tıbbiye, eczacı, kimyager sınıfları için de talebe alınır.

4 — İkinci devre talipleri Bursada askerî liseler müdürlüğüne ve İstanbulda askerî liseler müfettişliğine müracaat edeceklerdir.

5 — İkmal imtihanı olan talebe ikmal imtihanını kendi mekteplerinde bitirdikten sonra müracaat edebilirler.

6 — Lüzumunda yapılacak müsabaka imtihanı için muhtelif mahallere çağırılacak talebenin azimet ve avdet harcirahları kendilerine ait olacak ve müsabakayı kazanmayanlar ve ya muvaffak olupta ihtiyaçtan fazla kalanların hiç bir güna hakkı talebe ve şikâyetlere hakları olmayacaktır.

7 — Kayıt ve kabul için temmuz nihayetine kadar müracaat edebilirler. İkinci devrenin 11. nci sınıfına gireceklerin kaydı ve müsabaka imtihanları temmuzun nihayetine ve diğerlerinin 14 ağustos 931 tarihine kadar ikmal edilecektir.

8 — Kayıt ve kabul şartlarının tafsilâtı askerlik daire ve şubelerine ve askerî mekteplere gönderilmiştir. Arzu edenlerin mezkûr mahallerden öğrenmeleri lâzımdır.

Askerî fabrikalar ilânları

100 ton Elektrolit tutya
6,5 ton Nikel

Yukarıda yazılı malzeme ayrı ayrı kapalı zarf usulile 9-9-1931 tarihinde saat 15 te ihalesi yapılacaktır. Taliplerin şartnameyi almak için Ankarada satınalma komisyonuna müracaat eylemeleri ve vakti muayyenden evvel zarfların komisyona tevdi eylemeleri.

(2878)

* * *

28-6-931 tarihinde kapalı zarf usulile münakasası icra kılınan 48280 kilo imalat çeliğine teklif edilen fiyat bahalı görüldüğünden pazarlıkla 20-7-931 tarihinde saat 15de alınacaktır. Taliplerin zirde yazılı vesaikle yevmi mezkûrda müracaatları.

1 — Ticaret odasında mukayyet olduklarına dair vesaik.

2 — Analiz raporu.

3 — Bu çeliklerin DİN numaralarına muvafık olduğunu tahriren bildireceklerdir.

(3011)

Dr. İHSAN SAMİ
Gonokok Aşısı
Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultan Mahmut türbesi No. 189

3 günde daha beyaz dişler

KOLYNOS'un mükemmel muzadı taaffün köpüğü fena ve sararmış dişleri 3 günde birbirinden beyaz 3 levin kesbetmesine medar olur. Sarı tabakayı izale ve dişlerin minesini bozmaksızın parlaklığını zahire ihrac eder.

Dişleri çürüten bütün mühlik ağız mikroplarını öldürür.

Kuru bir fırçada bir santim mikdarında koymak kâfidir. 3 gün sabah ve akşam teorübe ediniz. Derhal farkını göreceksiniz.

Umumi deposu: R. FARACİ
Yeni Volto han, İstanbul

Haydarpaşa Emrazı İstilâiye Hastanesinden:

Müessesemizin bir senelik ihtiyacı olan zirde cins ve mıktarı yazılı yirmi yedi kalem erzak münakasa suretile ayrı ayrı mübayaa edilecektir. Talip olanlar mezkûr erzaka ait şartnameleri her gün Haydarpaşada kâin müessesemizin idare memurluğundan ve münakasaya iştirak etmek üzre teminatı muvakkatelerile birlikte 18 temmuz 931 tarihine müsadif cumartesi günü saat 14 te Galatada Kara Mustafa paşa sokağında İstanbul limanı sahili sıhhiye merkezinde müteşekkil ihale komisyonuna müracaat eylemeleri ilân olunur.

MIKTAR Azami	Asgari	Cinsi
2000	1500	kilo sadeyağı
600	400	„ zeytin yağı
4000	3000	„ pirinç
500	400	„ makarna
1200	1000	„ tuz
2000	1500	„ soğan
2600	1500	„ şeker (Avrupa malıdır)
1750	1500	„ sabun
600	500	„ soda
2000	1600	„ patates
800	600	„ kuru fasulya
400	300	„ nohut
200	150	„ şehriye
200	150	„ pirin çunu
300	200	„ kuru kayısı
300	250	„ tereyağı
500	400	„ reçel
650	600	„ beyaz peynir
350	300	„ mercimek
30000	25000	adet yumurta
200	100	kilo kuru bezelye
14000	13500	„ ekmek
800	750	„ francelâ
7500	7200	„ koyun eti
8000	7700	„ süt
17000	15000	kâse yoğurt

Devredilecek ihtira beratı.

Sür'atle müteharrik vesaiti nakliyede alelhusus tayyarelerde mesnet yerleri ve silâhları inşası hakkındaki icat için sınaî müdüriyeti aliyesinden istihsâl edilmiş olan 19 temmuz 1928 tarih ve 687 numaralı ihtira beratı bu kere başkasına ferağ veya hut icara verileceğinden mezkûr ihtirayı satın almak veyahut isticar et mek arzusunda bulunan zevatın İstanbul Bahçekapı Taş Han No 43-48 de mukim vekili H. W. ISTOK - Efendiye müracaat etmeleri.

HACI FİDAN
Merhumun halefi
FENNÎ SÜNNETÇİ
M.EMİN
En zor sünnetler kat'iyen acısız ve seri yapılır. Beşiktaş Müzdan Lâtif Hanında No. 1

66 nedir?

Acele

Satılık veya kiralık fotografane atelyesi

Beyoğlunda İstiklâl caddesinde 340 numaralı foto Pera dahilindeki fotografane levazımatı satılık veya kiralıktır. Bina ise kira ile devrolunacaktır. Taliplere her hususta suhulet gösterilir. Müracaat: Oda başı Haçik efendiye veya Bristol otelinde muhasebeci Zülfikar Beye.

3 üncü Kolordu ilânları

Gümüşsyu hastanesi için 20,000 kilo koyun etine verilen fiat pahalı görüldüğünden yeniden kapalı zarf usulü ile münakasaya konulmuştur. İhalesi 21 - 7 - 931 saat 16da yapılacaktır. Tailpleri yevmi mezkûrda tarifatı kanuniyesi dahilinde mektuplarını vakti muayyeninden evvel komisyona ita etmeleri ilân olunur.

YELKENCİ VAPURLARI

KARADENİZ POSTASI
VATAN vapuru 8 Temmuz
ÇARŞAMBA
günü tam saat 17de Sirkeci rıhtımından hareket edecektir.

NAİM VAPURLARI
İzmir postası
Haftalık lüks ve sürat postası
ADNAN vapuru 9 Temmuz
Perşembe günü saat 18 de Galata rıhtımından hareketle doğru İzmi're ve pazar günü İzmir'den İstanbula hareket eder. Tafsilât için Galata gümrük karşısında Site Fransez hanında No. 12 Acantası: Şarl Sumaya müracaat.
Tel. B. O. 1041

ALEMDER ZADE MEHMET VAPURLARI
Lüks ve seri Karadeniz postası
Bülent VAPURU 6 temmuz
Pazartesi
günü akşam saat 18 de Sirkeci rıhtımından hareket edecek iskelelere azimet ve avdette uğrayacaktir.
Yük ve yolcu için Sirkecide Vezir iskelesi sokok karşısında No. 61 acentasine müracaat. Tel. 21031

THEO REPPEN VAPUR ACENTASI
Norveç bandıralı **ANKARA** vapuru 8 Temmuzda muvalat ve İstanbul ile Marmara limanlarından Anvers, Roterdam, Hamburg ve İskandinavya limanları için eşyayı ticariye tahmil edecektir. Tafsilât için Galatada Frenkyan hanındaki acentalığa müracaat. Telefon Beyoğlu 2274

Bütün dünyada tercihen kullanılan

Filmini Kullanınız
Kopyalarınızın VELOKS kâğıdına basılmasına ısrar ediniz.
Kopyalarda VELOKS kelimesini arayıp emin olunuz.

Deniz Levazım Satınalma komisyonundan:

8500	kilo	Kösele	Kapalı zarfla 21 temmuz 931 salı günü saat 11 de
5200	„	Vakete	
3500	„	Amerikan vidalası	

Deniz kuvvetleri ihtiyacı için yukarda yazılı 8500 kilo kösele 5200 kilo vakete 3500 kilo Amerikan vidalası kapalı zrf usulile münakasaya konulmuştur. Münakasa gün ve saati olmak üzere tayin edilen 931 senesi temmuz ayının 21 inci salı günü saat 11 de teklif edilecek fiatlar muvafık görüldüğü takdirde ihale edilleceğinden şartnamesini almak isteyenlerin her gün ve vermek isteyenlerin münakasa gün ve saatinde Kasımpaşada deniz müzesinin umum kapısı üstündeki deniz levazım satınalma komisyonuna müracaatları.

İstanbul Belediyesi ilânları

Belediye için pazarlıkla 8150 kilo benzin satın alınacaktır. 24 saat zarfında benzinlerin yarısı, üçüncü gün nihayetine kadar da hepsinin teslim edilmesi şarttır. Benzinlerin derecesi 0,730 dan 0,740 kadardır. Pazarlığa girmek isteyenler 300 lira teminat akçesi getirmek şartile Temmuzun altıncı pazartesi günü saat onbeşe kadar Levazım müdürlüğüne gelmeleri.

Iktisat Vekâletinden:

100 kilo sulfat dö İstiriknin şartnamesi mucibince kapalı zarf usulile münakasaya vazolunmuştur. Taliplerin şartnameyi almak üzre şimdiden Ankarada İktısat vekâleti mübayaat komisyonuna ve İstanbulda ziraat müdürlüğüne müracaat etmeleri ve münakasaya iştirak için de yevmi ihale olan 20 temmuz 1931 pazartesi gününe kadar bedeli muhammeni olan (5000) liranın % 7,5 üzerinden teminatı ile birlikte teklifnamelerini mezkûr komisyona tevdi eylemeleri ve yevmi mezkûrda saat 15 de de komisyonda hazır bulunmaları ilân olunur.

Tütün Inhisarı Umumî müdürlüğünden:

Fabrikalarımızın ihtiyacı için pazarlık suretile (150000) bobin sigara kâğıdı alınacaktır. Bu pazarlığa iştirak etmek isteyen fabrika ve müesseselerin nümune ve şeraitimize muvafık verebilecekleri kâğıtların nümunelerini 15 ağustos 931 tarihine kadar levazım idaresine verip muayene ettirmeleri lâzımdır.

Bu tarihten sonra vaki olacak müracaat ve getirilecek nümuneler bu münakasa için muteber değildir. Nümune ve şerait hakkında izahat almak üzre her gün Cibalide levazım müdiriyetine müracaat olunabilir,

Deniz Levazım Satınalma komisyonundan:

12000 ton ekstira rekompöze kömür 29 temmuz 931 çarşamba günü saat 11 de kapalı zarfla ihale edilecektir.

Deniz kuvvetleri ihtiyacı için yukarda yazılı 12000 ton ekstra rekompöze kömür münakasaya konulmuştur. Münakasa zamanı olmak üzre tayin edilen 29 temmuz 931 çarşamba günü saat 11 de kapalı zarf usulile teklif edilecek fiatlar muvafık görüldüğü takdirde ihale edileceğinden şartname almak isteyenlerin her gün ve vermek isteyenlerin ihale gün ve saatinde Kasımpaşada deniz müzesi umum kapısının üstündeki deniz levazım satınalma komisyonuna müracaatları.

Galata Ithalât gümrüğü müdürlüğünden:

10200 kilo Mukavva kutu hurdaları.

Gümrük anbar ve antrepolarında bulunan balâda mıktarı yazılı mukavva kutu hurdaları 6-7-931 tarihinden itibaren 20 gün müddetle bilmüzayede satın alınacağından taliplerin satış komisyonuna müracaatları

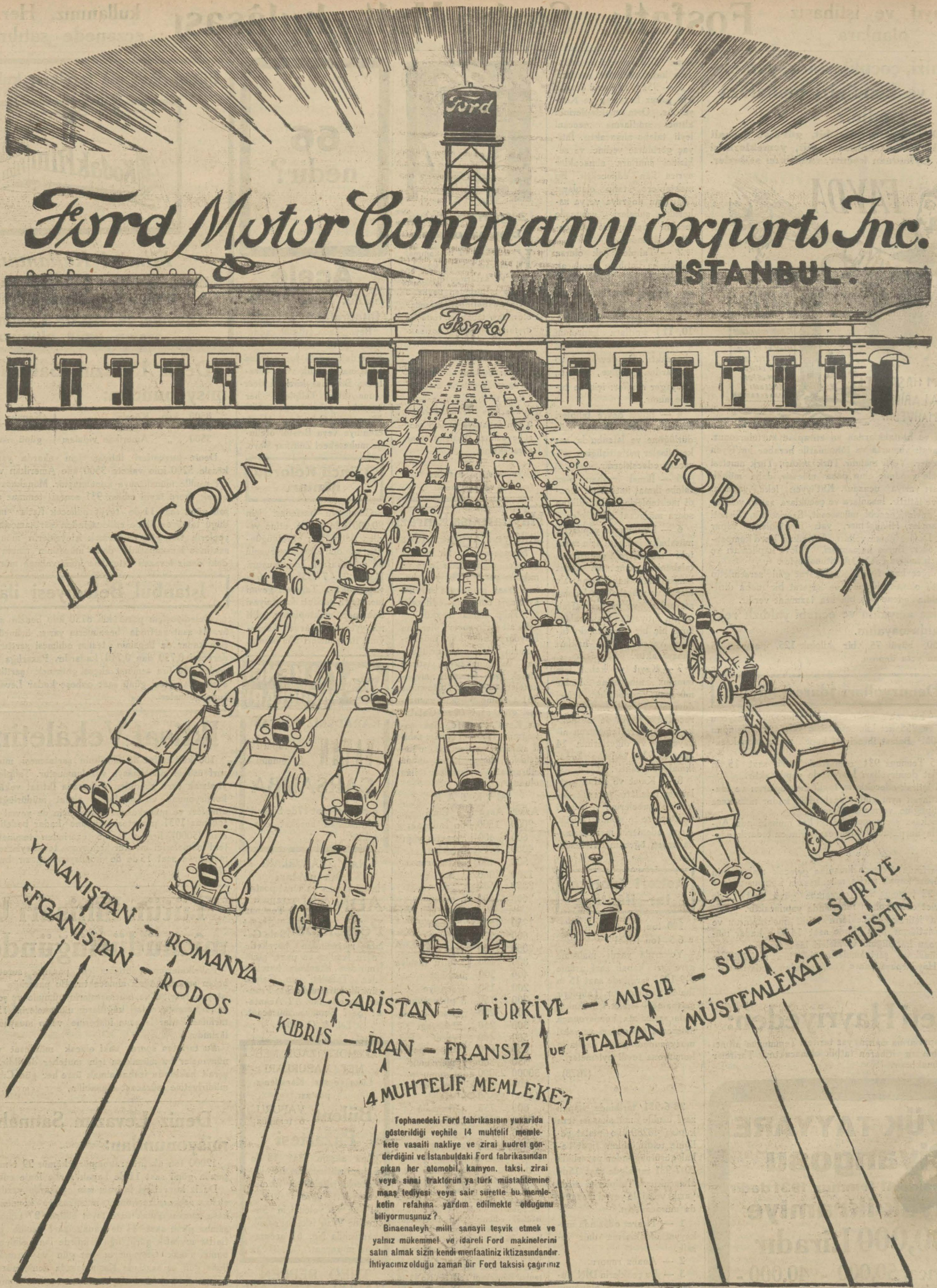

Mes'ul müdür: Bürhaneddin